

Војнопензионерске теме и дилеме

ГОВОР ЧИЊЕНИЦА И СИМБОЛА

Док се очекује изјашњавање народних посланика о праведном захтеву војних пензионера да се преиспита досадашња пракса и укине спорни закон и друго изјашњавање Уставног суда Србије, после кадровске попуње тог највишег правосудног међаша у држави, све су очи упрте у те две институције.

Крајње је време да Закон о привременом уређивању начина исплате пензија постане део ружне прошлости.

Пролазе дани, а на дневном реду Народне скупштине Републике Србије још увек није дошла на ред народна иницијатива Удружења војних пензионера Србије коју је потписало 33 898 бирача, мада је, у складу са демократском процедуром утемељеној на закону захтевано да се то учини по хитном поступку. Због тога је ових дана Удружење упутило ургенцију Народној скупштини.

У том обраћању Скупштини између осталог стоји: „Овакво, објективно цењено, игнорисање предлога народне иницијативе већ резултира негативним коментарима и политичким тензијама међу потписницима народне иницијативе. Са изнетих разлога, апелујемо да се на једној од првих наредних седница Народне скупштине поступи по наведеним предлозима закона у складу са Пословником Народне скупштине. Алтернативно, уколико евентуално сматрате да постоје разлози да се предметни предлози не уврсте у процедуру одлучивања по њима, молимо да нам се ти разлози саопште, ради нашег одређења у погледу подношења жалбе надлежном суду, сходно одредби члана 41. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник РС“, бр. 48/4 и 11/98)“.

Тешка мука натерала је ове људе да народне посланике замоле да још једном размисле споран закон који је створио невоље многим породицама, довео у неједнак правни положај различите категорије грађана, чиме је поремећен вишестепени систем у друштву и пажљиво грађана финансијска „хијерархија“.

Свима је јасно да је празна државна каса звонила на узбуну. Требало је пронаћи начине да се финансије уравнотеже. И тешко да би ко имао било какву примедбу, да се није учинило оно што је мало ко очекивао: на удару се нашла категорија грађана која је у тешком материјалном положају, и то по свим узусима, укључујући и чињеницу да је током деценија рада много издвајала од плата да би могла да преживи треће доба. Док споран закон није донет, званичници су говорили да ће пензионери бити последња категорија којој ће бити смањена примања у склопу фискалне консолидације државног буџета. Према таквим најавама могућности била је логична теза да ће се најмање захватити од оних који најмање и имају. Када о томе већ распредамо, идеја нам је да упоређујући категорије запослених са категоријама пензионера, докажемо да је неправедно пензионерима узето највише.

Пензионеру, у односу на колегу који је пред крајем радног века, пре доношења спорног закона примања су била мања за око 40 одсто. У таквој ситуацији законом се пензионерима месечно одузима 22 до 25 одсто (на део пензије изнад 25.000 динара), а колеги који ради само десет одсто лине-

арно. Министар финансија је својевремено, да би објаснио откуда то да се радно активним државним службеницима одузима само десет одсто од плате, а пензионерима много више, рекао да је дата предност чиновницима и намештеницима јер они морају да купе одело за посао. Рачунице показују да се делу пензионера сваког месеца одузима толико пара колико је потребно да се купи једно одело.

Иако живот за многе пензионере којима је драстично смањена пензија постаје све тежи и тежи, јер им из месеца у месец све више недостаје пара за елементарни живот, стоички су подносили све недаће. Многи су, да би опстали, поsegли за скупим кредитима, па сада стењу под теретом камата. Очекивали су и то да ће најављеним увећањем пензија смањити јаз између елементарних потреба и рестриктивних могућности да се томе удовољи.

Док је прво увећање пензија за 1,25 одсто донекле прихваћено као проценат којим се не нарушава баланс у државној каси, докле је следеће повећање од 1,5 одсто изазвало бројна негодовања, ружне коментаре и освешћивање у смислу куда воде садашњи друштвени токови. Контраст да је истовремено државним службеницима у два наврата враћено оно што је линеарном методом узето, а пензионерима само симболично, посебно је разјарило пензионере. Практично створен је још већи јаз између плата запослених у јавном сектору и колега који су до пре неколико година обављали њихове дужности.

У два наврата пензионерима је само отприлике надокнађена инфлација статистичким аршинима мерена. Истовремено многа давања су увећана: од поскупљења струје, комуналних услуга до пореза на имовину. Пажљивом анализом могло би се доћи и до података колико су увећани трошкови за куповину хране, без које је немогуће обезбедити биолошки опстанак.

Ни овога пута не можемо да избегнемо чињеницу да је пре више од две године пензионерима узето највише пара, а примања су им била и остала најмања. У међувремену им се неразумном одлукама надлежних државних органа враћа најмање, што у неку руку говори да се сврстани у категорију грађана другог реда. У условима када највиши правни акт земље гарантује једнакост грађана, веома су проблематични потези чиновника којима је главни задатак управо да доследно спроводе Устав и законе које донесе Народна скупштина Републике Србије.

Када се појавила рупа у државном буџету која је најављивала провалију у јавним финансијама јасно је било да је требало нешто предузети. Само мало пре тог времена водила се кампања против тајкуна који су стекли велико богатство захваљујући плећима

запослених и „рупама“ у законима они су се обогатили, па се очекивало да им држава наплати барем онолико колико су избегли да плате порезе. Кампања је спласла, а тајкуни и даље гомилају своје богатство.

Много негодовања међу пензионерима изазива чињеница да је део популације трећег доба ослобођен учешћа у финансијској консолидацији државног буџета. А социјална правда би била када би свако допринео стабилизацији по мери економске моћи. Није ваљда да пензионери који имају мања примања од 25.000 динара не би дали барем 100 динара месечно за опоравак државне касе? Па ваљда од стања државних финансија зависи и њихова будућност. Чињењем и нечињењем државних органа произведено је уверење у делу јавности да пензионери са нижим примањима представљају гласачку базу коју чиновници нису хтели да иритирају. Нико их, наравно, није ни питао, као ни оне који издвајају месечно и до 20.000 динара да би општа каса била кадра да подмири све оводржавне и општедруштвене потребе.

Сива економија је посебна прича. Зар није био стратегијски задатак да се пословање многих фирми „утера“ у легалне токове. Зар није праведно и логично да и та предузећа плаћају државне дажбине, а не да се све наваљује на нејака финансијска плећа пензионера. Уместо одлучујуће акције, данас су нас чиновници бомбардовали потребом да се број финансијских инспектора повећа...

Забрињавају изјаве званичника који тврде да пензије никада више неће бити враћене на ранији ниво. Министар у чијој је надлежности пензијско и инвалидско осигурање је недавно поручио да су у том часу (24. децембра) пензије на нивоу од 11,8 одсто бруто друштвеног производа и да треба да достигну „коту“ од 11 одсто. Нема објашњења да ли је то насушна потреба или је реч о донетој одлуци Владе, а могао би бити и захтев Међународног монетарног фонда. Не зна се ни на основу чега је одређена та фамозна граница. У сваком случају, велика је потреба да чиновници објасне пензионерима о чему је реч и да везано за пензије и друга права људи трећег доба треба да постоје канали за непрестани дијалог.

Док се очекује изјашњавање народних посланика о праведном захтеву војних пензионера да се преиспита досадашња пракса и укине спорни закон и друго изјашњавање Уставног суда Србије, после кадровске попуње тог највишег правосудног међаша у држави, све су очи упрте у те две институције. Крајње је време да Закон о привременом уређивању начина исплате пензија постане део ружне прошлости.

Звонимир Пешић

Дан државности Србије

ОСВАЈАЊЕ СЛОБОДЕ
ОРУЖЈЕМ И УСТАВОМ

У спомен на два важна догађаја – народни збор у селу Орашцу на којем је донета одлука о подизању Првог српског устанка (1804) и доношење првог српског устава (1835) – 15. фебруар се обележава као Дан државности

Карађорђе Петровић, вожд Првог српског устанка и Димитрије Давидовић, творац првог устава (Фотографије Викимедија)

Којекуде, ја сам љут и прек човек. Ако неко не послуша и ако пође у страну ја ћу тога да убијем, а којега ухватим у издаји тога ћу да обесим и на страшне муке да ударим. Бојим се да ћете ме замрзети и сваки на своју страну вући, па онда од нас ништа неће бити....“ Овим речима се, према сачуваним изворима, Карађорђе обратио окупљеним кнезовима и народним старешинама на збору у Марићевића јарузи, у селу Орашцу, на Срећење 15. фебруара (2. фебруара по јулијанском календару) 1804. године. После тога они су узвикнули „баш такав нам и треба“ и Карађорђе је, после краћег размишљања, прихватио да стане на

чело устанка.

У спомен на тај догађај – збор у Орашцу на којем је пре више од два века донета одлука о подизању Првог српског устанка, али и на 1835. годину када је на Срећење Кнежевина Србија добила свој први (за оно време веома либералан) устав, 15. фебруара се обележава Дан државности. Овај државни празник установљен је јула 2001. године, одлуком Народне скупштине

Републике Србије, а први пут је као такав обележен годину дана касније.

У чему је значај ових догађаја и због чега су они тако важни за нашу историју да се обележавају као државни празник?

Први српски устанак подигнут је фебруара 1804. и трајао је до лета 1813. године. Означио је почетак стварања модерне српске државе и почетак борбе нашег народа за коначно ослобођење од турске власти. Устанак је избио у области познатој као „Београдски пашалук“ (односно Смедеревски санџак), која је обухватала данашњу Шумадију, Поморавље, као и делове западне и источне Србије. Била је то погранична област према Аустрији, у којој је живело око 400.000 људи, углавном Срба. Узрок устанка била је сурова владавина четворице дахија – турских одметника који су 1801. насилно преузели власт у пашалуку, а неопосредни повод „сеча кнезова“ почетком 1804. Током ње прво су убијени Алекса Ненадовић и Илија Бирчанин, а потом још око сто угледних Срба. Била је то кап која је прелила чашу и навела народне старешине да отпочну припреме за отпор. О томе сведочи и Вук Караџић: „Народ пак, коме је зулум ионако био додијао, стане се већма и већма бунити, не знајући нико зашто Турци сијеку, сваки се морао бојати да и на њега ред не дође. Кад се већ стане бројати, овога су посјекли, овога убили из пушке, овога затворили, онда ови бјегунци стану тражити један другог. Тако се састану Црни Ђорђе, Јанко Катић и Васо Чарапић са другим бегунцима, пак још стану прибирати к себи и ајдуке и стану се договарати шта ће сада радити.“

Коначно, одлука о подизању устанка донесена је на народном збору у селу Орашцу, на верски празник Срећење. Дошло је око 300 најугледнијих Срба, углавном из Шумадије. На том збору, одржаном у Марићевића јарузи, за вођу устанка је, према сачуваним сведочанствима, прво предложен хајдук Станоје Главаш, а потом и Теодор Марићевић, али су обојица то одбили. Трећи избор био је Ђорђе Петровић Карађорђе, бивши фрајкор и угледни трговац из Тополе, који се одавно прочуо по својој храбрости и поштењу. После његовог избора устаници су се заклели пред протом Атанасијем и буна на дахије могла је да почне.

ОБИЧАЈИ И ВЕРОВАЊА

Срећење је верски празник који се обележава четрдесет дана после Божића. Према Библији, тога дана Богородица је у јерусалимски храм донела малог Исуса где га је старац Симеон Богоносац препознао као спаситеља (месију). Због овог сусрета данашњи празник се и назива Срећење.

За овај празник везују се и многи народни обичаји и веровања. На пример, ако је на Срећење облачно, крај зиме ће бити топао, а уколико је сунчано, остатак зиме биће хладан и ветровит.

Срећење је у народу одувек био омиљен празник, па није ни чудо што су се многи важни догађаји из наше историје догодили баш на тај датум.

Поред Шумадије устанак је букнуо и у другим деловима пашалука. Тако је у почетку мала „буна на дахије“ временом прерасла у устанак против турске власти. Устаници су за кратко време ослободили цео Београдски пашалук и однели више блиставих победа, међу којима су најпознатије на Иванковцу (1805) и Мишару (1806), а почетком 1807. године су освојили и Београд. Исте године устаници су одбили „Ичков мир“ и уз помоћ Русије, која је и сама ушла у рат са Турцима, до 1813. очували слободну територију на којој су изградили своју државу – створивши органе власти, законе, школе... Али, због напада Наполеона, Русија је са Османским царством 1812. склопила по Србе неповољан Букурештански мир, који су устаници одбили. То је био повод да султан лета 1813. пошаље огромну војску на Србију и нападајући је из свих праваца скрши отпор устаника. Али, једном започета борба за слободу и стварање државе више се није могла зауставити.

Карађорђево дело наставио је, додуше другачијим методама и под новим међународним околностима, Милош Обреновић. Он се после Другог српског устанка (1815) вештом политиком изборио да Срби добију мању аутономију, а Хатишерифом из 1830. године и кнежевину, која је унутар Османског царства имала висок степен самосталности. Тада се, после добијања „државе у држави“, указала потреба да она добије и правни оквир будући да је до тада Милош владао као самодржац.

Тај посао поверен је Димитрију Давидовићу, кнежевом секретару, ученом човеку и првом српском новинару, родом из Земуна. Он је, надахнут француском уставном традицијом, израдио тзв. Сретењски устав, прозван тако јер га је Народна скупштина сазвана у Крагујевцу усвојила на Сретење 1835. године. Био је то за оно време веома либералан устав, по угледу на француски и белгијски, какав није имала већина европских држава. У овом уставу, који је предвиђао поделу извршне власти између кнеза Милоша и државног Савета, поред осталог се каже: „Сваки Србин и без сваке разлике једнак је пред законима српским, како у одбрани, тако и у казни, на свим судовима, од најмањег до највећег (члан 111). Како роб ступи на српску земљу, од онога часа постаје слободан, или га ко довео у Србију, или сам у њу побегао (члан 118).“

Тако је Србија добила свој први устав, због чега се 15. фебруар обележава и као Дан уставности. Али, Сретењски устав није био дугог века. Због његове слободоумности, али и чињенице да је донесен без претходног споразума са Портом (турским султаном и његовом владом) и Русијом, убрзо је стављен ван снаге. Године 1838. Србија је добила нови устав познатији као „Турски“. Он је веома ограничио власт кнеза Милоша, стварањем Савета од 17 чланова (изабраних из реда народних старешина) који су практично постали главни орган власти. Не желећи да прихвати устав који му је ограничио власт, Милош је следеће године напустио Србију. Тада је почео нови период наше историје познат као „владавина уставобранитеља“.

Тако су ова два догађаја – почетак Првог српског устанка и доношење првог устава – сваки на свој начин одредили нашу историју.

Јован Гајић
Извор: Политика

Комеморација поводом смрти генерал-потпуковника у пензији Константина Арсеновића

ШИРОКА ЉУДСКА ДУША И ВЕЛИЧИНА

Потпредседник Народне скупштине Републике Србије и члан Главног одбора Скупштине УВПС остаће упамћен као неуморан и непревазиђени борац за права војнопензионерске популације, на понос часне и захтевне официрске професије којом се деценијама тако предано бавио

О лику и делу Константина Арсеновића говорио је председник УВПС Љубомир Драгањац

У Свечаној сали Дома ВС у Београду 3 фебруара је одржана комеморација поводом смрти генерал-потпуковника у пензији Константина Арсеновића, потпредседника Скупштине Републике Србије, члана Главног одбора Скупштине Удружења војних пензионера Србије и председника општинске организације УВПС Нови Београд, неуморног и непревазиђеног борца за права војнопензионерске популације.

Комеморацији су поред породице и родбине генерала Арсеновића, присуствовали министар одбране Зоран Ђорђевић, помоћник министра одбране Милош Јанковић, помоћник министра за рад, запошљавање борачка и социјална питања Зоран Милошевић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање борачка и социјална питања Негован Станковић, начелник Управе за статистику Генералштаба Војске Србије Жељко Нинковић, ранији начелници Генералштаба, чланови Клуба генерала и адмирала Србије, народни посланици, војни пензионери, културни и јавни радници, многобројни пријатељи и поштоваоци лика и дела генерала Арсеновића.

О животном путу генерала Константина Арсеновића говорио је председник Удружења војних пензионера Србије генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац.

Говорећи о саборцу и колеги с којим другује већ 42 године, генерал Драгањац је рекао:

Тешко је помирити се са истином јер нам је Коста, увек био доступан и вазда расположен, смеран, тих, правдољубив, спреман да свакога с дужином пажњом саслуша и помогне му. Стизао је свуда где је био потребан, иза себе је оставио дело на понос свoga народа и породице, на понос часне и захтевне официрске професије којом се деценијама тако предано бавио.

Врстан стручњак и хуманиста

- Мада смо сви још у шоку после неочекиване и изнад свега тужне вести да је Кости престало да куца срце, а требало је још много времена да се саберемо, сви ми поштоваоци Костиног лика и дела. Остали смо без узорног друга, колеге, саборца, саветодавца, врсног стручњака и хуманисте. Његов одлазак представља ненадокнадив губитак за државу, породицу и Удружење

војних пензионера Србије, рекао је Драгањац.

У наставку председник УВПС је изнео скраћену Арсеновићеву биографију:

-Константин Арсеновић рођен је 3. јуна 1940. године у селу Горње Кошље, општина Љубовија, од оца Радоја и мајке Зорке. Припада генерацији која је осетила све страхоте Другог светског рата и послератне изградње земље.

Седмочлана породица Арсеновић живела је тешко и у оскудици. Било је то време борбе за опстанак, за образовање и укључивање у општедруштвене токове нове државе. После завршене средње техничке школе, задојен родољубљем и традицијом слободарства српског народа, одлучио је да школовање настави у Војнотехничкој академији, коју је завршио 1961. године и произведен је у чин потпоручника техничке службе.

Десет година успешно је обављао дужност референта техничке службе у бригади, чиме је стекао огромно искуство у трупној служби. Благоревно је учио потребу за допунским школовањем које је успешно завршио у Техничком школском центру и постао дипломирани инжењер.

По завршетку школовања, као млади дипломирани инжењер са богатим трупним искуством, распоређен је на дужност у Техничку управу ССНО, где сам га пре 40 година први пут упознао и доживео као човека који пажљиво слуша глас из трупе и усваја прихватљива решења, истакао је Драгањац.

Обављање високих дужности у Сектору позадине ССНО захтевало је даље војно-стручно усавршавање, па је Коста успешно завршио Командно-штабну академију и Школу народне одбране и тиме стекао услове за напредовање до највиших чинова.

После завршене Школе народне одбране ново радно место било је у Оперативној управи позадине ССНО, где је веома успешно обављао дужности референта, начелника одсека и начелника одељења и стекао све услове да 1992. године буде указом постављен на дужност начелника те Управе, коју ће веома успешно обављати наредне четири године.

Косту поштовали и претпостављени и потчињени

-Коста 1996. године постаје помоћник начелника Генералштаба ВЈ за позадину. У то време официрирање је постало јасно да НАТО спрема рат против Савезне Републике Југославије и да предстоји велика борба против шиптарских терориста на Косову и Метохији. Пред Сектором позадине СМО су огромни задаци и изазови које је Коста са сарадницима успешно решавао.

На положају саветника начелника Генералштаба, Коста се посебно ангажовао као председник Комисије за утврђивање причињене ратне штете. Био је то изазован, обиман и тежак посао који је под Костиним руководством веома успешно обављен.

-Коста је био поштован и цењен и од претпостављених старешина. У свакодневној комуникацији и раду са људима имао је посебан и специфичан приступ. Никада ствари није ломео преко колена, на стварност није гледао као на црно-бели приказ, већ је у свакој појави

Учесници комеморације одали су пошту Арсеновићу

тражио животну рељефност, према којој се односио са посебним пијететом и афинитетом. Имао је растегљив приступ, крсила га је упорност у остваривању циљева, уживао је неподељено поверење старешина свих чинова. Еластичност и мудрост у приступу проблемима, пленила је и стварала снажну основу за проналажење што квалитетнијих решења.

Цео радни век Константина Арсеновића био је испуњен одговорним пословима, напредовао је у складу са оствареним резултатима, без било каквих пречица и привилегија. Постигао је највише што се могло постићи у једној служби, односно био је први човек војске у сложеном систему логистике.

На неправде учињене према њему, реаговао је људски, достојанствено и смирено. Трудио се да се од тога не праве случајеви, односно да све протекне у најбољем реду. Истовремено, целокупним својим бићем трудио се да никога ничим не повреди, да према било коме не учини какву неправду.

Коста је био брижан супруг, отац, деда и свекар. Веома је успешно усклађивао породичне обавезе са потребама службе. Сигурно да све што је у животу постигао огроман допринос има његова породица а посебно супруга Мирјана, истакао је Драгањац.

Када је 2000. године отишао у заслужену пензију, генерал Коста није міровао. Схватио је да треба нешто учинити за хиљаде обесправљених војних пензионера којима су систематски урушавана законом гарантована права.

Са функције првог човека новобеоградских пензионера ухватио се укоштац са многобројним проблемима. Заједно са тимом који је предводио створио је најбољу и најбројнију општинску организацију УВПС.

После дуге и тешке борбе за права војних пензионера, схватио је да без учешћа у власти та борба не може да оствари жељене успехе. Упоредо са радом у УВПС укључио се у стварање политичке странке, у којој је постао потпредседник а онда изабран за народног посланика и потпредседника Народне скупштине Републике Србије у три мандата.

ВИСОКА ОДЛИЧЈА

Коста је одликован:
 Медаљом за војне заслуге,
 Орденом за војне заслуге са сребрним мачем,
 Орденом народне армије са сребрним звездом,
 Орденом за војне заслуге са златним мачевима,
 Орденом рада са златним венцем,
 Орденом за народ са сребреном звездом и
 Орденом Војске Југославије са златним венцем.

Часно је било живети са Костом

-Захваљујући харизми, угледу који је уживао и честитости која га је Красила, Коста је Удружењу војних пензионера отварао многа врата у министарствима и у Влади Републике Србије. Иако се то косило са принципима рада посланичке групе, Коста се није либио да пред највишим органом власти у Србији, постави посланичка питања у вези са нарушеним правима војних пензионера.

Све што смо до сада као Удружење војних пензионера Србије постигли у враћању нарушених социјалних и статусних права, неизбрисиво је везано за име и дело Константина Арсеновића. Имамо трајну обавезу да наставимо са Костиним визијом у борби за враћање нарушених права.

У последње време, када год сам питао Косту како је, одговарао је да се не осећа баш најбоље. Говорио је тако, а чини ми се, све је жешће радио. Није штедео себе до последњег даха.

Такав је био наш Коста. Поносимо се његовим делом, часно је било живети и радити са њим.

Уважена породицо, у часу растанка са нашим Костом, будите поносни на његово дело, на високе интелектуалне и професионалне домете, али пре свега на широку људску душу коју је имао, закључио је председник УВПС Љубомир Драгањац.

3. п.

Иницирање допуне прописа о порезу на регистровано оружје војних пензионера

ПРАВИЧНО ОСЛОБАЂАЊЕ ОД НЕПРАВЕДНИХ ДАЖБИНА

Од војних пензионера, пореза на регистровано оружје ослобођен је само релативно мали број оних који су пиштоље (револвере) добили као награду или поклон при одласку у пензију. Пореза нису ослобођени војни пензионери који регистровано оружје нису стекли ни као награду, ни као поклон, већ под специфичним околностима.

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је надлежним државним органима – Министарству одбране, Министарству унутрашњих послова и Министарству финансија – нови захтев да се пензионисана војна лица ослободе плаћања таксе на оружје. Акт за иницирање допуне прописа на регистровано оружје преносимо у целости:

„Обраћамо вам се у име и на захтев војних пензионера чланова овог Удружења, с молбом да иницирате поступак за правично уређивање питања обавезе наведених лица на плаћање пореза на регистровано оружје набављено и коришћено као службено пре пензионисања.

Одредбом члана 25. став 1. тачка 3. Закона о порезима на употребу, држање и ношење добара, прописано је да се не плаћа порез на регистровано оружје које је обвезник добио на поклон као награду или приликом одласка у пензију, од Војске Србије, односно војске државе чији је правни следбеник Република Србија, или од органа надлежног за унутрашње послове Републике Србије, односно органа надлежног за унутрашње послове државе чији је правни следбеник Република Србија, а највише на једно од добијених регистрованих оружја за које је прописана најнижа висина пореза.

Као формацијско оружје

По основу цитиране одредбе, сви пензионисани припадници МУП-а су, колико нам је познато, ослобођени пореза на регистровано оружје. Од војних пензионера, пореза на регистровано оружје ослобођен је само релативно мали број оних који су пиштоље (револвере) добили као награду или поклон при одласку у пензију. Пореза нису ослобођени војни пензионери који регистровано оружје нису стекли ни као награду, ни као поклон, већ под следећим специфичним околностима:

Поступајући по одлуци Савезног секретара за народну одбрану, пов. бр. 780-12/73 од 25.09.1973. године и пов. бр. 2325 од 16.08.1990. године, активна војна лица

Пиштољ је симбол војне професије, предмет који највише везује бивше подофицире и официре за систем којем су припадали

(официри и подофицири) тадашње ЈНА су купили пиштоље (револвере) произведене у „Црвеној застави“ Крагујевац. Куповина је извршена преко надлежних војних органа, под условима набавке за потребе војске, а уз обавезу да купљене пиштоље (револвере) користе као службене до пензионисања, за шта су добили и одговарајућу војну дозволу. До пензионисања, овим пиштољима (револверима) нису могли слободно располагати (продати их, поклањати и слично). Тако прибављене пиштоље (револвере) су активна војна лица задржала након пензионисања, као своје власништво, и уредно их регистровала, тј. војну дозволу за њихово поседовање заменила цивилном.

Полазећи од напред изнетог, сматрамо да власници регистрованог оружја прибављеног на описани начин, сада пензионисани официри и подофицири, треба да буду ослобођени пореза. Ово с тога што су то оружје набавили у служби, користили до пензионисања као службено, а тек након пензионисања стекли право да њиме располажу као власници, без икаквих ограничења, у складу са законом. Околност да су то оружје још и отплатили је, сматрамо, разлог више за ослобођење од пореза на регистровано оружје.

Колико нам је познато, бивши активни

припадници ЈНА и ВЈ, који су пиштоље (револвере) прибавили на напред наведени начин, а током распада СФРЈ напустили ЈНА и приступили оружаним формацијама отцепљених република, не плаћају никакве дажбине на то оружје, па опорезивање војних пензионера у Србији као да је кажњавање за лојалност својој држави и војсци.

Без обзира на његов номинални износ, који се сваке године повећава, плаћање овог пореза значајно оптерећује војне пензионере: просечна пензија у прошлој години износила је 42.000 динара (на порез на оружје одлази око 8%), а просечна пензија подофицира (чине више од 1/3 укупног броја војних пензионера) износи око 33.000 динара (на порез на оружје одлази 10%).

Предметно регистровано оружје има за војне пензионере велику (и само) афекциону вредност, као једина преостала веза са војском у којој су провели читав радни век, а пореским обавезама, за које су уверени да су неправичне и незаконите, већина не може удовољити, што је генератор негативних политичких тензија међу овом популацијом.

Довођење свих у једнак правни положај

Све до половине 2004. године војне јединице – установе су својим пензионисаним припадницима издавале потврде да је пиштољ (револвер) набављен по цитираном наређењу, коришћен као службени и приликом пензионисања дат на трајно коришћење. На основу таквих потврда порески органи су имаоце тог оружја ослобађали од плаћања пореза.

У периоду од 2004. до почетка 2007. године наведене потврде нису издаване, пошто је то забрањено актом Техничке управе Генералштаба пов. бр. 460-8 од 19.04.2004. године, а наша обраћања Министарству одбране и Генералштабу нису уважена.

Од почетка 2007. године поједине јединице – установе су такве потврде, ипак, издавале својим припадницима приликом пензионисања, што је резултирало негативним тензијама међу члановима Удружења војних пензионера Србије због неједнаког третмана власника тако прибављеног оружја.

На основу свега напред наведеног, предлагемо да Министарство одбране иницира поступак за доношење Закона о допуни Закона о порезима на употребу, држање и ношење добара, тако што би се члан. 25. став 1. тог закона допунио новом тачком 5, која гласи:

„Оружје које је обвезник као професионални припадник Војске Србије, односно војске државе чији је правни следбеник Република Србија, купио по основу одлуке Савезног секретара за народну одбрану пов. бр. 780-12/73 од 25.09.1973. године односно пов. бр. 2325 од 16.08.1990. године и до одласка у пензију користио као службено“.

По потреби, а на ваш позив, спремни смо упутити свог представника ради давања многобројних аргумената и података релевантних за одлучивање по предметној проблематици.

Молимо за што хитније обавештење о ставу тог министарства по напред наведеном, ради информисања чланова овог Удружења.

Почасна паљба на
Калемегдану поводом
Дана државности

ПЛОТУНИ СЛОБОДЕ

Поводом обележавања Дана државности Србије, Гарда Војске Србије извела је 14. фебруара почасну артиљеријску паљбу са 10 плотуна из шест артиљеријских оруђа. Почасни плотуни испалени су са Савске терасе Калемегдана у 16 часова. Почасној паљби присуствовали су министар одбране Зоран Ђорђевић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, командант Гарде генерал-мајор Миломир Тодоровић и окупљени грађани. У Србији се 15. фебруар обележава као Дан државности у знак сећања на годи-

Свака почасна паљба на Калемегдану
привуче велики број грађана

шњицу Првог српског устанка који је подигао вожд Карађорђе. На исти дан, 1835. године донет је и Сретењски устав којим је Србија постала независна кнежевина подељена на округе, срезове и општине.

Министар одбране обишао Војномедицински центар Нови Сад

ВИШЕ УЛАГАЊА У ВОЈНО ЗДРАВСТВО

Министар одбране Зоран Ђорђевић са сарадницима обишао је 1. фебруара Војномедицински центар у Новом Саду, међу Новосађанима и грађанима Војводине познатији као Војна болница у Петроварадину, једину војну здравствену установу стационарног типа на територији Покрајине. С обзиром на модернизацију, савремене услове рада и лечења она располаже са 120 кревета од којих 60 на хируршком, 50 на интерном и 10 на неуропсихијатријском одељењу.

богшање материјалног положаја припадника Министарства одбране и Војске Србије, као и планираним инфраструктурним улагањима, посебно у војно здравство, која се очекују у наредним годинама.

У разговору са управником и његовим колективом упознао сам се са свим потешкоћама са којима се сусрећу запослени у Војномедицинском центру. Разговарали смо и о плановима за будућност војног здравства. Закључили смо шта је то потребно, и шта ћемо

Током обиласка одељења и кабинета, и разговора са запосленима, министар Ђорђевић се посебно интересовао за услове рада, ниво и квалитет услуга и опремљеност медицинским апаратима са чиме га је упознао и управник Војномедицинског центра пуковник Братољуб Бркљача.

Министар Ђорђевић упознао је на састанку колектив војне болнице са планираним реформама војног здравства, плановима за по-

нова. И за лекове ће бити мало више пара у односу на прошлу годину. Можда не у довољној мери колико се очекује, али мислим да ћемо лаганим занављањем и домаћинским односом према финансијским средствима успети да се на лагеру војних здравствених установа нађе више и санитетског материјала и лекова - нагласио је министар Ђорђевић приликом обиласка новосадског Војномедицинског центра.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Продужена могућност
поравнања са РФ ПИО
до краја 2017. године

ИСТИ АРШИН ЗА СВЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

Влада Републике Србије Закључком број 181-733/2017. од 31. јануара 2017. године регулисала је да корисници војне пензије могу да Републичком фонду за ПИО подносе захтев за једнократну исплату разлике пензије поравнавањем закључно са 31. децембром 2017. године.

Наиме, како надлежни судови у предвиђеном року за поравнавање нису окончали поступке по поднетим тужбама, а да би сви корисници војне пензије били у једнаком правном положају, Удружење је покренуло иницијативу да се рок за поравнавање продужи до краја ове године.

Председник Удружење војних пензионера Србије Љубомир Драгањац упутио је писмо захвалности Влади Републике Србије, министру за рад, запошљавање, борачка и социјална питања господину Александру Вулину, државном секретару господину Неговану Станковићу и Републичком фонду ПИО на великом разумевању и пруженој помоћи у доношењу оваквог закључка, којим се омогућава великом броју војних пензионера да неисплаћену разлику наплате преко РФ ПИО.

Европски суд за људска
права одбацио поднесак
војног пензионера за
повећање пензије

ЗАВРШЕТАК МАРАТОНСКОГ ПРОЦЕСА

Европски суд за људска права одбацио је поднесак војног пензионера из Србије који је тражио да му се повећа пензија на основу ранијег закона који је предвиђао да просечна плата професионалног официра не може бити мања од три нити већа од пет нето зарада у Републици Србији (такозвани велики дуг).

Суд је, имајући у виду сву расположиву документацију, утврдио да „услови прихватљивости, предвиђени у члановима 34 и 35 Конвенције, нису испуњени”.

Одлука Европског суда је коначна и против ње не постоји могућност жалбе Великом већу нити било којем другом телу.

Ургенција Народној скупштини Републике Србије поводом поднете народне иницијативе

КУДА ВОДИ ИГНОРИСАЊЕ ПРЕДЛОГА

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је, 10 фебруара, писмо председници Нарodne скупштине Републике Србије Маји Гојковић писмо следеће садржине:

„Дана 17. новембра 2016. године, а на основу спроведене народне иницијативе коју је потписало 33.898 чланова овог Удружења и других грађана, поднели смо Народној скупштини предлоге закона и то: Предлог Закона о престанку важења Закона о привременом уређивању начина исплате пензија („Службени гласник РС“, бр. 116/14) и Предлог Закона о изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/2003, 64/2004, 84/2004, 85/2005, 101/2005, 63/2006, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 63/2013, 102/2013, 75/2014 и 14/2014).

По напред наведеним предлозима Народна скупштина није одлучивала ни на једној у међувремену одржаној седници, нити су ти предлози изношени на разматрање ради уврштавања у дневни ред тих седница, иако је предложено да се о ови предлози закона разматрају по хитном поступку.

Овакво, објективно цењено, игнорисање предлога народне иницијативе већ резултира негативним коментарима и политичким тензијама међу потписницима народне иницијативе.

Са изнетих разлога, апелујемо да се на једној од првих наредних седница Народне скупштине поступи по наведеним предлозима закона у складу са Пословником Народне скупштине.

Алтернативно, уколико евентуално сматрате да постоје разлози да се предметни предлози не уврсте у процедуру одлучивања по њима, молимо да нам се ти разлози саопште, ради нашег опредељења у погледу подношења жалбе надлежном суду, сходно одредби члана 41. Закона о референдуму и народној иницијати („Службени гласник РС“, бр. 48/4 и 11/98).

Министар одбране обишао локацију за војну амбуланту на Бежанијској коси

„ЛЕК“ ЗА ПЕТ ХИЉАДА ПЕНЗИОНЕРА

Министар одбране Зоран Ђорђевић обишао је 13. фебруара у пратњи вршиоца дужности начелника Управе за војно здравство пуковника др Угљеше Јовића, начелника Управе за инфраструктуру Министарства одбране пуковника Милорада Ђокића и начелника Центра војномедицинских установа Београд пуковника др Душка Ристивојевића војни објекат у Улици Марка Челебоновића на Бежанијској коси. Том приликом министар је упознат са пренаменом пословног простора за потребе формирања амбуланте Војномедицинског центра „Нови Београд“.

Реч је о 700 квадратних метара унутар којих би биле четири ординације опште медицине, апотека, лабораторија, пулт хитне помоћи и физикална медицина из земунске војне амбуланте са комплет хидротерапијом, кинезитерапијом и сауном. На тај начин ће се у Земуну ослободити простор и омогућити да се Ваздухопловномедицински институт врати у своје просторије.

– Пројекат је започет 2012. године, а на на-

ма је да га довршимо. Управа за инфраструктуру ће пронаћи решење како да заврши овај пројекат, а Управа за војно здравство већ има опрему коју би донела овде. Мислим да војни пензионери годинама чекају ову амбуланту и да би то њима много значило, а и урбанизовао би се овај простор који годинама стоји празан – истакао је министар Ђорђевић и додао да ће се пројекат одвијати фазно – ове године била

би одобрена средства да се уради пројектна документација, распише и заврши тендер, а ко победи на тендеру може да крене са извођењем радова већ наредне године.

Изградња амбуланте олакшала би проблеме које има 5.000 војних пензионера са Бежанијске косе у остваривању боље здравствене заштите, а за рад амбуланте заинтересовани су и цивилни осигуранци.

Градски одбор УВП Подгорица

АНАЛИЗА РАДА И УТВРЂИВАЊЕ ЗАДАТАКА

Градски одбор Удружења војних пензионера Подгорице одржао је прву овогодишњу седницу на којој је анализирао рад за прошлу и усвојио Програм рада за 2017. годину.

Секретар Радивоје Здравковић рекао је да су планирани задаци успешно реализовани: седнице су редовно одржаване, посјеђивани су болесни, угроженима је додјељивана новчана помоћ из средстава чланарине, обиљежени су значајни датуми и положени вијенци у касарни „Милован Шарановић“, на Горици и жртвама у Муринама. Обиљежена је 23-годишњица оснивања Удружења војних пензионера, организоване су забавне вечери, излети, а војни пензионери су учествовали на спортско-рекреативним сусретима које је организовао Црногорски савез ветерана.

Делегација Удружења била је у Београду на прослави 23-годишњице Удружења војних пензионера Србије и у Скопљу на 15-годишњици оснивања Удружења војних пензионера Македоније.

Све у свему, у протеклој години успјешно су реализовани планирани задаци.

Жељко Вукић упознао је присутне са Програмом рада за 2017. годину. Програм је обухватио све активности, са тежиштем рјешавања стамбене проблематике и заосталих примања војних пензионера.

– Заједно са Управним одбором Удружења учиниће се напори за унапријеђење сарадње са Министарством одбране, Генералштабом, Министарством рада и социјалног старања, фондом ПИО ЦГ и Савезом пензионера – закључио је Вукић.

Усвојена је Одлука да се 27. фебруара одржи Скупштина градске организације и изабере делегати за органе Удружења војних пензионера Црне Горе.

На крају су прецизирани закључци, одређени задаци и именоване радне групе за припрему седнице Скупштине.

Радивоје Здравковић

Уз 139 година континуираног рада Војне болнице Ниш

ВЕЛИКИ ОСЛОНАЦ ВОЈСЦИ И НАРОДУ

Мало се која институција, организација, удружење или било ко, може похвалити да обележава 139 година од оснивања, а да је за цео период непрекидно радила и то у условима за које се може рећи да су не тако ретко били испод границе минимума. Реч је о Војној болници Ниш.

Та најстарија здравствена институција на југу Србије, основана је 22. јануара 1878. године, по новом календару, као Велика војна болница код „Феле куле“ за хиљаду рањених и оболелих.

Тих година јединствена здравствена установа на делу Балкана, наредних 14 деценија, развија се и унапређује, делећи своју са судбином српске војске и српског народа. Њени припадници храброшћу, одлучношћу, а пре свега хуманшћу, урезају своја имена у многе странице српске историје. Својом стручношћу и несебичним ангажовањем Војна болница помаже Нишу у оснивању Окружне болнице, прве хирургије у граду, са мајором Михајлом Петровићем на челу (1887

борбе, издржљивости, надања и васкрсења српске војске.

У агресију НАТО-а на нашу земљу 1999. године Војна болница је, у условима отежачне евакуације и снабдевања, веома успешно збрињавала повређене и оболеле. Истуром стручних хируршких екипа што ближе првим одбрамбеним линијама, постигнут је огроман ефекат у збрињавању, као и снажан утицај на морал наших војника.

Војна болница у миру свакодневно унапређује своју делатност и данас представља значајну организациону јединицу Управе за војно здравство Министарства одбране. Ослањајући се, у стручном погледу, на Војномедицинску академију, успешно пружа услуге здравствене заштите на примарном, секундарном и делом на терцијалном нивоу.

У току године у одељењима Војне болнице Ниш обави се до 5000 хоспитализација, више од 300.000 специјалистичких и субспецијалистичких прегледа, 25.000 дијагностичких и терапијских процедура, 600.000 лабораторијских процедура и око 1500 операција.

Праћење хигијенско-епидемиолошке ситуације у зони одговорности јединица Војске Србије сталан је задатак припадника Центра за превентивну заштиту Војне болнице. Епидемиолошки надзор се спроводи и на делу тзв. мигрантске руте, „покривајући“ Копнену зону безбедности и границу са Македонијом и Бугарском.

Један од стратешких задатака Војске Србије је учешће у мултинационалним мировним операцијама под окриљем УН-а. Свој допринос тој мисији, да је и Војна болница Ниш. Тренутно је ангажовано 13 припадника те војноздравствене установе у мировној мисији у Републици Мали и Конгу.

Суочени са кадровским и финансијским проблемима, потешкоћама у техничком и инфраструктурном одржавању, снаб-

девању и занављању медицинске опреме, припадници Војне болнице свакодневно улажу додатне напоре у очувању и унапређењу квалитета здравствених услуга војним осигураницима и грађанима Ниша и Нишавског округа.

Многе ће, свакако, занимати каква је будућност Војне болнице Ниш?

Учешће у реорганизацији војног здравства, унапређење инфраструктурног одржавања, уз наставак реализације пројекта за изградњу Ургентно-пријемног блока, набавке мрежне информатичке опреме, занављање дотрајалих и набавка нових медицинских уређаја и опреме, наставак континуираног спровођења мера стручног оспособљавања медицинског кадра, а све са циљем да се испуне очекивања и очува углед и будућност Војне болнице, то су неке од полуга за будућност, истакао је заступник управника Војне болнице Ниш пуковник др Јовица Станојковић.

Милутин Пантелић

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у јануару 2017. године

ПОТПОРА ЗА БОЉИ ЖИВОТ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 8. фебруара 2017. године, размотрио захтеве достављене у јануару 2017. године, и на основу прописаних критеријума и испуњењих услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника:

ОпОр Ниш ГГ : 33.000,00 - по члану 8.817,58 динара,
ОпОр Краљево ГЉ : 37.000,00 – по члану 9.487,58 динара,
ОпОр Ваљево ЈП : 33.000,00 – по члану 9.253,82 динара,
ОпОр Нови Београд НМ : 37.000,00 -по члану 6.966,19 динара,
ОпОр Инђија ЈС : 29.000,00 -по члану 7.491,25 динара,
ОпОр Вождовац ВС : 33.000,00 - по члану 9.507,75 динара,
ОпОр Земун ГД : 33.000,00 - по члану 11.199,37 динара,
ОпОр Земун МЗ : 29.000,00 - по члану 5.607,39 динара,
ОпОр Обреновац ММ : 29.000,00 - по члану 7.979,56 динара,
ОпОр Чукарица АП : 37.000,00 - по члану 6.911,39 динара,
ОпОр Заечар МД : 40.000,00 - по члану 5.369,71 динара,
ОпОр Прокупље ММ : 29.000,00 - по члану 11.962,59 динара,
ОпОр Прокупље ВП : 37.000,00 - по члану 10.707,57 динара,
ОпОр Крагуевац ДР : 29.000,00 - по члану 12.342,66 динара,
ОпОр Ниш КВ : 33.000,00 - по члану 11.493,90 динара,
ОпОр Нови Сад ВЗ : 29.000,00 - по члану 5.259,54 динара,
ОпОр Ћуприја НС : 33.000,00 - по члану 11.895,74 динара,
ОпОр Ћуприја ИР : 33.000,00 - по члану 8.594,47 динара,

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника:

ОпОр Обреновац ЦМ:20.000,00 - по члану 18.549,03 динара,
Новчана средства ће бити пренета на текући рачун 10. фебруара 2017. године.

Извршни одбор

Годишње се у Војној болници Ниш обави више од 300.000 специјалистичких и субспецијалистичких прегледа

г.) и прве здравствене институције тог типа на Балкану, Пастеровог завода 1900 године.

Од самог оснивања нишка Војна болница пролази трновит пут, пратећи српску војску и народ кроз бројне ослободилачке и одбрамбене ратове, од српско-турских ратова, Српско-бугарског, балканских ратова, Првог и Другог светског рата, преко ратова на простору Југославије, до агресије НАТО-а на нашу земљу 1999. године.

Свет ових година обележава стогодишњицу страха које су се догодиле током Првог светског рата. Тадашња Моравска војна болница, једина очувана војна здравствена установа Краљевине Србије, даје немерљив допринос смањењу последица егзодуса који је задесио српски народ. Полази одлучно за својим краљем, српском војском и избеглим народом на несвакидашњи пут голготе и страдања. У свом дневнику, санитетски мајор др Владан Станојевић бележи многе тренутке прогона, патње, страдања, херојске

Наше нарави у свакодневном животу

ДА ЛИ ЈЕ ЧОВЕК ЧОВЕКУ ВУК

Преплављени сопственим анксиозностима због ранијих искустава, све чешће срећемо људе како беже у вештачке изворе задовољства, који само имитирају живот, а то је обично пут у изолованост, одвојеност. То је отуђење не само од света, него и од самог себе.

У току једног релативно дугог живота, у коме свако од нас прави разлику између „прве и друге половине живота, али он (живот) углавном остаје исти познато је да субјективно проживљавамо детињство и адолесцентно доба, средње доба нешто мање субјективно, али са објективнијим сагледавањем животних проблема у старијим годинама, у добу у којем се налазе војни пензионери, када нам је највише потребна помоћ, људска, хумана, понекад само топла реч.

Нашу земљу већ дуже времена погађају разне несреће, које су створиле услове за масовну престашеност за сопствену егзистенцију, а то се може слободно рећи за популацију војних пензионера и чланове породица (ратна збивања на простору бивше Југославије). У доста случајева често се чује реченица „како преживети ово време до сутра“.

Када се нађемо у таквој ситуацији, са погледом у амбис, жилаво се боримо да опстанемо у животу по било коју цену.

Преплављени сопственим анксиозностима због ранијих искустава, све чешће срећемо људе како беже у вештачке изворе задовољства, који само имитирају живот, а то је обично пут у изолованост, одвојеност. То је отуђење не само од света, него и од самог себе.

Не видимо људе око нас

Ако објективно сагледамо ситуацију тешко је имати саосећања за друге када се и сами налазимо у „прашуми“, у којој је неопходна стална потреба за преживљавање. Зато данас многи људи живе са уверењем да је „човек човеку вук“ и да се мора живети обзиром са усмереношћу на „себе“ и тако заборављамо да видимо људе око нас: комшију коме је позлило, баку која је пала на улици, просјак, маргинализоване групе, попут људи са посебним потребама - које често подругљиво гледамо и неретко избегавамо.

Морамо се онда питати, има ли живот смисла без саосећања, и где су ти људи нестали. Неки од нас у превеликој борби за моћ, престиж и „оно боље и лепше“ изгубили су емпатију - елементарну склоност човека, која је неопходна за живот у групи и заједници.

Многи верују да нисмо изгубили елементарно саосећање. Убеђени смо да је доста људи који нису постали потпуно имуни на људску патњу, бол, тугу, страх и да желе да поделе осећања са другима. Очигледан пример таквог саосећања у окружењу показује др Витомир Панчић, који је разрешио многе проблеме здравственог и социјалног збрињавања војних пензионера Ниша.

Наша хришћанска, а и многе друге религије уче нас да помажемо човеку поред себе. Зато није сувишно показати емоције за нечије проблеме. То је део социјалне интелигенције и способност да туђим очи-

Људи, по законима природе, морају бити упућени једни на друге

ма видимо свет, да њиховим ушима чујемо, да потиснемо своју муку за ради нечије, да њиховим рукама додирнемо и ако добро знамо да су сваком своји проблеми највећи, пожељно је све то чинити, али то није увек довољно.

Емпатија не значи само стати у туђе ципеле, него и ходати у њима, колико год оне неудобне биле и при томе нас жуљале. Није пожељно и добро само патити са другима, а да ништа не предузмемо.

Зато је потребно уложити више труда кроз алтруистичко понашање, у чијој „бази“ је емпатија а која има за циљ несребичну помоћ другима без очекивања ичега за узврат, као што то својим радом у УВП Ниш чини Станко Боснић.

Таквим приступом и понашањем, ми не само да помажемо другима него и себи. Јер позната су нам истраживања која по-

казују да изражена осећања а притом и реализована делују позитивно на наш организам.

Нема ништа лепше и чистије од пружања помоћи некоме коме је та помоћ потребна. Могу само да подсетим да смо у тешким временима, нарочито за време рата, скорашњих поплава давали све од себе да помогнемо и да смо за таква дела спремни и способни.

Помозимо другима, то је живот

Наш народ има велике капацитете за емпатију и алтруизам, а војни пензионери имају ту посебну склоност коју су несребично исказали у прошлим догађајима.

Још увек је актуелан светски проблем сиријских избеглица, где су наша држава и људи показали велику емпатију и алтруизам, према том нападеном народу. Нисмо сажаљевали те људе, јер би то била лажна утеша за њих, него смо исказали саосећајност и пружили основну помоћ. Велика је разлика између сажаљења и емпатије која води ка алтруизму. Потребно је да искористимо - искорачимо из свог конформизма и заборавимо на свој егоизам и нарцисизам. Јер сви су настали од исте звездане прашине, и сви без разлике тамо одлазе, зато нам нису потребне људске поделе, поделе на удружења, јер чврсто верујемо у људску доброту и стално утичемо у свом окружењу да је то могуће. Тешко јесте и нимало није лако, али је могуће. Добро је осмехнути се намрштеном старцу, показати прави пут залуталом туристу, помоћи старијима који носе пуне кесе, помозимо мајци са малом бебом да уђе у аутобус, да посетимо војне пензионере и чланове породица, помозимо некоме коме је позлило, то је живот.

Властимир Цветковић

ПОСЕБНА КАТЕГОРИЈА
ДРУГАЧИЈИХ ИНДИВИДУА

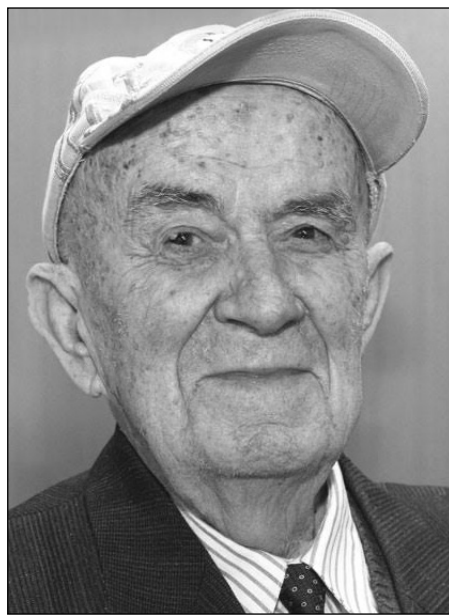
Има људи који су оперисани од саосећања. То је посебна категорија, у пракси позната као „психопате“. Али и за њих је доказано да имају когнитивни део емпатије. Зато што добро „процењују“ како да повреду другог. Њима недостаје онај део емоционалности, где се разуме туђа бол или несрећа. Постоје мишљења да се психопате рађају, неки да су створени у условима животног васпитања, а неки мисле да је то интеракција оба фактора.

На нашу срећу: правих психопата је мало.

Јован Радовановић обележио 95 година живота

ЖИВОТ НЕМА РЕПРИЗУ

Писаћа машина временског новинара и књижевника „везе“ скоро 60 година. Сведок је многих судбоносних догађаја, које је преточио у занимљиве и веома читане текстове. Учесник је борби од почетка Народноослободилачког рата, све до ослобођења. И данас неуморно ствара, а писаће, како у шали рече, све до 2054. године, до када му важи лична карта

живе једни уз друге, кућа уз кућу, сасвим другачије него у селу. Каже лако је учио и добро пролазио у школи, али му је промена животне средине била баш велика.

— Често сам сањао село и своју родбину. Чак сам сањао овце и говеда која сам чувао током лета. Полако сам се навикавао на живот у граду те после Чачка прелазим у Ужице где уписујем Учитељску школу која је тада била за елитну. Сећам се првог писменог задатка код професора Благоја Живковића — тема „Први утисци у Ужицу“, оцена „Писмен си“ — каже чика Јова. Први посао учитеља добио је у селу Међуречје 1944. године — 83 ученика у прва четири разреда.

Свадба уз макароне са сиром

— Само један ђак био је потпуно неписмен, мало заостао у развоју и нисам му дао прелазну оцену. И дан данас ми је жао, ко зна, можда се човек поправио после тога — објашњава Радовановић.

После Другог светског рата и Јовановог учешћа у борбама, одлучио је да остане у војсци. Његова Друга пролетерска дивизија била је премештена у Битољ у Македонији, одакле је повремено почео да пише информације за лист „Народна армија“. Крајем фебруара 1949. године стигло је писмо да се поручник Јован Радовановић прекомандује у Београд, управо у тај војни лист.

— У то време забављао сам се са медицинском сестром Јованком. После читања писма, она и ја се на брзину договорисмо да се венчамо. Само нас двоје, кумови и ручак у мени — макароне са сиром. Сутрадан сам отишао у Београд, а Јованка је два месеца касније премештена у Војно-медицинску академију. У Београду смо потом формирали породицу и живот — каже чика Јова присећајући се првих дана у војном листу.

— У „Народној армији“ сам био распоре-

ђен у рубрику за политику и културу. Посао у новинарству, иако сам био писмен и талентован да пишем, био је за мене нови тренутак у животу. Од нас се тражила тачност, експедитивност, лепо изрази, мање страних речи и што разумљивије писање. Највише ми је сметало да пишем кратко и језгровито како би се текст разумео без много речи. Кратили су ми понекад рукописе и за трећину — објашњава Јован и додаје да је тада у „Народној армији“ постојала навика

редактора и уредника да „ору“ по рукописима и већи део преправе својим речима. Сећа се да је Мирко Калезић, „чика Кале“ како су га звали новинари између себе, био неприкосновени ауторитет.

— Био је културан, mudar, правичан, образован и фин. Његово уредничко време у листу од две-три године назвали смо „Периклово време Народне армије“, јер је умео да оцени рукописе, да запази тенденције појединих новинара и подстиче њихову оригиналност — наводи Јован.

Радовановић прича како су се тада новинари често шалили на рачун појединих уредника и њихових оцена спољних сарадника и сећа се ситуације с песмом „непознатог аутора“.

Добио надимак „Јова Србин“

— Сарадник културне рубрике Данило Радоловић решио је да се нашали с уредницима те им је проследио на „оцену“ песму загребачког књижевника Густава Крклеца, испод које је изменио потпис у „коњички капетан Иван Газивода“. Један по један уредник говорили су како песма није ништа нарочито, како не ваља и како је неће објавити. Тек када је обелодањено да је аутор чувени књижевник уредници су се посрамили, „кисело смејали“ и ипак објавили песму — насмејано се присећа.

Добио је надимак „Јова Србин“. Кад је

Удружењу књижевника Србије у Београду 10. фебруара одржана је свечаност поводом 95. рођендана новинара, књижевника, историчара, полемичара и борца Јована Радовановића, пуковника у пензији. На свечаности су о Јови, како га од милоште зову колеге, беседили главни и одговорни уредник ревије „Одбрана“ потпуковник Владимир Почуч, новинар „Политике“ Борко Гвозденовић, члан Удружења Ужичана Милија Кнежевић, затим Мића Игњатовић, Јелица Миловановић, из СУБНОР-а Србије и Драгица Маслаћ Тасић, а улога медијатора баш је пристајала књижевнику Миљурку Вукадиновићу. Шта су све изговорили угледни посленици писане речи вероватно би занимљиво било када би се то преточило у јединствено а обимно штиво. Ми се опредељујемо за неколико мисли барда војног новинарства и књижевника, које је славленик саопштио на крају свечаности.

Пожалио се Јово најпре да није у најбољој кондицији, јер га је обузела туга за сином који је преминуо пре два, три месеца.

— Међу нама се налази мој ратни друг генерал-пуковник у пензији Петар Дуле Матић, народни херој, иначе Сремац. Две године је старији од мене и још иде без штапа и вози се без пратиоца градским саобраћајем. Могу да изговорим само лепе речи што сам од Удружења књижевника добио чланску карту. Уписали су ме у елитно друштво. Високо вреднујем ово признање. Подсећа ме на 1944. годину, десетак дана после ослобођења Београда. Као учесник те ослободилачке операције добио сам књижицу, нешто попут ове чланске карте. У књижици су наведене Титове и Стаљинове наредбе којима су похваљене све партизанске и јединице Црвене армије које су учествовале у ослобађању Београда. Борци те књижице чувају доживотно. Ја ћу ову чланску карту чувати као доживотну амајлију. Као човек са крштеницом од 95 година само желим да поручим посланицима писане речи да, колико је то могуће, обрађују теме које живот значе. У текстовима је потребно више оптимизма, сунца, живота, људског и хуманог, више међусобне љубави, а мање негативности. Један је живот овоземаљски. И најзад: живот нема репризу.

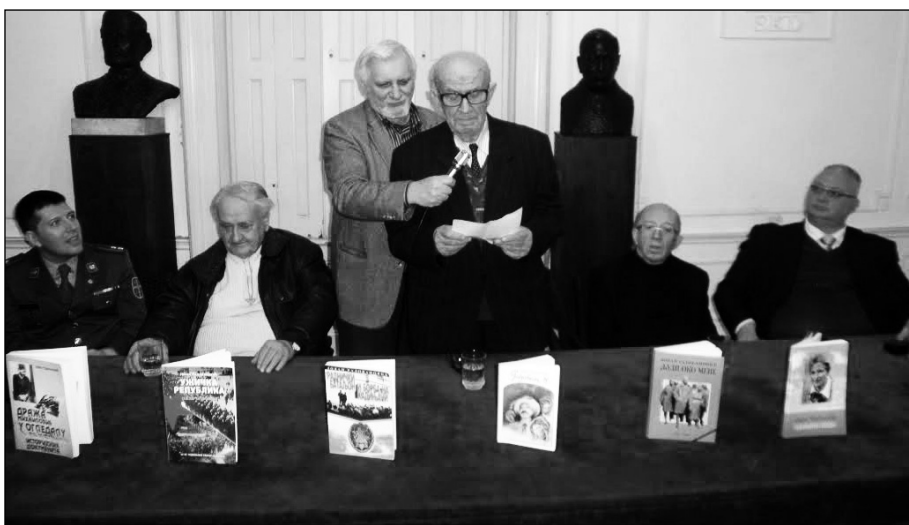
Извештавао са Синајског полуострва

Рођен је на Јовандан 20. јануара 1922. у селу Трешњевица код Ариља. Учитељску школу завршио је у Ужицу, а Војно-политичку у Београду. Студирао је и на Новинарској и дипломатској високој академији. Био је новинар и уредник више војних листова — „Народна армија“, „Гардист“ и „Граничар“. Радио је као дописник „Народне армије“ и „Фронта“ из одреда ЈНА на Синајском полуострву у оквиру УНЕФ-а (Специјалне снаге Уједињених нација). Рецензент Радовановићеве књиге „Одањено небо“, Миодраг Мића Игњатовић, описао га је као „старог вука историографије — посебно новинарства, официра, борца и историчара“. У 91. години живота, пуковник у пензији одлучио је да пише мемоаре, и назвао их једноставно „Мемоари једног Јована“.

На полагање пријемног испита за упис у чачанску гимназију Јован је са оцем пешачио 42 километра по „најсјајнијем летњем сунцу“. У Чачку га је зачуђило како људи

Усали Удружења књижевника Србије није било слободне столице

Слављеник је захвалио на речима сабораца по перу

почео да ради у „Народној армији“ највише људи било је из Црне Горе, Хрватске и Словеније. Најмање је било Срба.

– Много сам волео да причам приче о Златибору, Шумадији, нашим рекама, песницима, Карађорђу, Немањићима... Уз „Србин“ добио сам и надимак „агрикола“ јер сам волео да причам и о пољопривреди, домаћинству, селу, сељацима, виноградарству и сличном – каже чика Јова.

Теме у „Народној армији“ биле су углавном из војске, понешто из привреде и с времена на време објављиван је неки важан спољнополитички коментар.

– Тада сам радио у информативној политичкој и културној рубрици и писао извештаје и репортаже. Објављивали смо портрете војника, подофицира, официра и жена истакнутих по нечему. Та тематика јесте била доста сужена и сувопарна, али трудили смо се и настојали да убацимо што више афирмативних животних тема. Једном сам предложио да у фељтону објавимо одломке чешке хумористичке приче „Добри војник Швејк“. Међутим, та, као и много тема, није прихваћена – објашњава Радовановић.

Јован је највише волео да пише репортаже и нескромно каже да је од њега у тој методи писања бољи био само тадашњи колега Менсур Сеферовић. Ипак, једна репортажа му је остала у посебном сећању.

– Написао сам текст о неколико људи који су као шегрти радили у кројачкој радионици са Александром Ранковићем, Марком, који је тада био кројач-калфа. Забележио сам њихове приче о томе како се Ранковић односио према њима и они према њему, како су односили храну његовој жени, писма и остало. Свакако, била је то лепа прича о такође лепом односу шегрта и калфе, написана на четири новинарске шлајфне. Тадашњем главном уреднику „Народне армије“ Мирку Калезићу репортажа се допала, али је предложио да однесемо текст Марку на читање. После четири-пет дана дошли су возач и пратилац колима по мене. Ранковић је био потпредседник Савезне владе те су ме одвели у зграду Централног комитета КПЈ. Тада сам се први пут сусрео с њим, и оно што ме је највише изненадило је то што је Марко устао и брзим кораком пришао да се поздрави са мном. Није чекао да му ја приђем. Оставио сам му текст, а после неколико дана возач ми је вратио папире с исправљеном само једном реченицом уз коментар да је „све лепо и коректно“ – каже чика Јова.

У то време постојала је лепа пракса да новинари иду на организоване трибине са истакнутим личностима културног и политичког живота. Најјачи утисак на Јована оставили су Иво Андрић и Милован Ђилас.

– Сећам се разговора са нашим нобеловцем у згради „Борбе“, у лето 1950. године. Причао је два сата о веома занимљивим темама, али урезана у сећање остала ми је реченица, односно савет нама новинарима „пишите тако да је мислима широко а речима тесно“. Поручио нам је да не треба фразирати и да је велика мука када вам неко прича сат или два, а после тога немате ништа. Још једна занимљива конференција за новинаре одржана је на Правном факултету а на питања је одговарао Милован Ђилас. Новинари свих редакција су били тамо, и било нам је чудно гледати и слушати га уживо. Умео је да буде духовит и да насмеје људе, али умео је и да их нагрди и понизи. Пошто су се тада тражила питања унапред, Ђилас је захвалио и рекао како је наша питања поделио на паметна и глупа и да на глупа неће одговарати – прича Јован.

Написао „Мемоаре једног Јована“

У августу 1957. године Радовановић одлази на седам месеци у Египат, на Синајско полуострво, у оквиру Специјалних снага Уједињених нација – УНЕФ. У „плавим шлемовима“ радио је као дописник „Народне армије“ и „Фронта“. Често је информације, путем радио станице, слао и „Танјугу“.

– У УНЕФ-у смо имали јединицу ранга батаљона. Нисам био члан штаба батаљона, али сам стално био са њима, помагали су ми и нису се мешали у мој рад. То је за мене и све наше људе који су тамо боравили био велики доживљај. Блиски исток је нови свет. И Египат, и Либан, и Сирија. Египат је у то време био снажна земља, добро наоружана, пристojног стандарда за градове, иако је велики део становништва живео номадски, у пустињи. И ми смо живели пустињски – шатори, песак, нигде зеленила, само понеки бор. Сећам се писма које сам послао мојој жени, почињало је „Драга моја, овде нема ниједно женско, осим камила“ – присећа се с осмехом.

Радовановић је у УНЕФ-у боравио и радио са фоторепортером, војником, Ивом Етеровићем, за којег каже да су били доживотни пријатељи. Чика Јова истиче да је имао част да се упозна са генералним секретаром УН Дагом Хамаршалдом. Етеровић је фотографиковао руковање са свима, али у моменту упознавања са Радовановићем био је крај филма и сусрет није забележен. Обојици је било веома жао због тога, али како каже чика Јова „шта је ту је“.

– Велику пажњу читалаца привукла је књига „Мемоари једног Јована“ у којој описује свој живот, познанства и пријатељства, послове, путовања, послератну Југославију и све догађаје закључујући овим нашим бесмисленим ратовима и њиховим последицама. Уследила је књига „Дванаест грешника“ а потом и „Одањено небо“. Дана, јунакиња романа, на промоцији је изјавила да је та књига за њу „њен најлепши споменик“. Често ме питају до када планирам да пишем, а ја се нашалим да ми је рок важења нове личне карте до 2054. године – каже он с осмехом.

Србија између Истока и Запада

НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕСИ ИЗНАД СВЕГА

Током 2016. године убрзане су дубоке промене у међународним односима, које су захватиле саме основе и структуру светског поретка, означивши почетак новог доба цивилизације. Светски поредак, организован по моделу пирамиде у коме се сви повинују једном центру моћи, неповратно одлази у историју.

Из дана у дан успоставља се и јача мултиполарни светски поредак, чија је полазна основа поштовање принципа суверености, равноправности и партнерства. Водеће земље глобалних промена и успостављања новог светског поретка су Русија и Кина.

Сведоци смо убрзаног раста значаја нових међународних интеграција, институција и иницијатива као што су БРИКС, Шангајска организација за сарадњу, Евро-азијска унија, Нова развојна банка, глобални мега-пројекат „Један пут – Један појас“ и друге. Група – 20, која обухвата и земље растуће економске и политичке моћи, потискује ексклузивност Г-8.

Мигрантска криза је изазвала да на површину испливају прикривени егоизми чланица ЕУ и крхкост одређених принципа и достигнућа са којима се ЕУ поносила. Брезит је продубио системску кризу Европске уније, уздрмавши и њене темеље. Док криза траје и продубљује се, политичке структуре су и даље без решења и одговора како даље. Експанзија тероризма је довела до ванредног стања у многим земљама Европе, а садашњи начин борбе против те глобалне показује се неефикасним. Долазак Доналда Трампа на место Председника САД, иако са противречним порукама, представља нови ударац елитама и елитизму. Да ли је он популиста, или није, шта је суштина популизма у условима дуготрајне отуђености елита од маса и непрекидног продубљивања социјалне провалије између елите и маса није пресудно за тренд који је свима препознатљив. Посебну пажњу привлаче ставови председника Доналда Трампа да САД неће другима силом наметати свој модел и ставове, да свака земља има право да ставља своје интересе на прво место, као и да је он за дијалог са Русијом, а не за конфронтацију.

Потребне промене на унутрашњем и спољњем плану

Ново доба не рађа без инерције старог, снажних отпора, па и опасности од унутрашњих потреса и нових кризних жаришта. Отпор пружају моћне глобализоване структуре мултинационалног корпоративног либералног система, сви који се не миเร са губљењем стечених привилегија и неизбежношћу прерасподеле богатства. Исход предстојећих избора у низу кључних земаља ЕУ (Немачка, Француска, Италија, Холандија) показује карактер, ширину и интензитет промена у Европи.

Да би се дошло до оптималног концеп-

ПИШЕ:
Живадин
Јовановић,
бивши министар
спољних послова

та који, с једне стране, одражава трајне виталне државне и националне интересе, а с друге стране, уважава ново доба и нову структуру Европе и света, неопходно је *отворити широк демократски дијалог у друштву*. То треба да буде национални дијалог у коме најпозванији стручњаци и научници, људи који нису ограничени страначком припадношћу, слободно и независно износе своје идеје и предлоге о виталним питањима нације. *Велико ограничење представља широко присуство догматизма идеологије неолибералног капитализма*. Посебно су опасне и штетне догме о „једином путу“, апсолутној приватизацији, идолопоклонству према страним вредностима, страним инвестицијама и њима сличне. Креативна друштвена мисао и истраживање путева развоја су на забрањивајуће ниском нивоу.

Обнову друштва ваљало би започети враћањем *националног самопоштовања, достојанства и самопоуздања*. Без тога биће тешко покренути стваракачку енергију и елан. У све што је у Европи кроз историју било и остало најбоље, а пре свега, у њену слободу и културу, уграђен је и огроман допринос Србије и српског народа. Враћање самопоштовања и достојанства, у великој мери, зависи од порука и држања стратешких нивоа државе, стања науке, културе и образовања.

Држава је у низу области урушена, ограничена, закована, загушена – не функционише. Ни најсвежији пример да Србија нема ледоломаца иако има најдужу деоницу Дунава, није безбачајан. Ко би знао где све нешто што је неопходно и фундаментално, недостаје у држави. То наноси штету развоју, стандарду, правима грађана и угледу земље. Чини се да је главни узрок томе страначка подела државних послова, односно, партократија. Док положај и сигурност зависе од лојалности странци, а не од стручности и ефикасности тешко да може бити напретка. *Функционисање државе*

угрожено је и допуштањем опасног мешања страних фактора у унутрашње послове Србије.

Србији је потребна стратегија дугорочног економског развоја. Дугорочно и јасно утврђивање приоритета заснованих на сопственим привредним, природним и људским ресурсима треба да обезбеди најповољнију и најпродуктивнију привредну структуру, стабилност и синергију свих фактора развоја. О томе неће размишљати ни страни инвеститори, ни ММФ, ни ИБРД. То је посао за државу.

Да српско расејање инвестира у привреду земље

Снажан, модеран и профитабилан јавни сектор привреде у Србији битна је претпоставка економског суверенитета, безбедности и одбране земље, људских права и очувања животног стандарда грађана. Зато тај сектор треба ојачати, модернизовати, страначка руководства заменити високопрофесионалним, а не слабити или држати на стубу срама само зато што је грађен у време социјалистичког система, како би се што јефтиније распродао. Независне партнерске организације диже глас против распродаје „Телекома“, ЕПС-а, ПКБ, „Дунав осигурања“, лука на Дунаву, пољопривредног земљишта, вода, шума, као и природног богатства уопште. Та добра и системе за углед и понос Србије, наследице су, стварале, сачувале и проследиле послератне генерације не да би на њима профит убирали странци и домаћи тајкуни, већ да би трајно служиле грађанима и да би остали под њиховом контролом. Распродаја наведених система и добара било би неодговорно и кратковидо одрицање од последњих ослонаца економског суверенитета, модерног технолошког развоја и услова безбедности и здравља.

Ваљало би охрабрити српско расејање да инвестира у привредне капацитете. Ствар је стручних анализа, консултација, изучавања и предлога мера да би се дошло до резултата. Ако расејање годишње дозначи у Србију око 3,5 милијарди евра, онда је то озбиљан индикатор потенцијала за инвестиције. Зашто смо то маргинализовали? Бар у јавности, медијима, у јавним иступањима политичара, о томе се не чује? Уместо што на све могуће начине угађамо страним инвеститорима, било би добро да бар паралелно, при истим тржишним условима, угађамо и инвеститорима из српског расејања.

У септембру ове године ступа на снагу Закон према коме ће странци моћи да стичу право власништва на пољопривредно земљишту. Ступање на снагу тог Закона требало би одложи барем за 10 година, након чега би се питање поново размотрило. У сваком случају, Србија, која није чланица ЕУ, и не зна се да ли ће и када постати, не би смела и у том погледу да чини веће уступке бриселској бирократији него што су то учиниле многе чланице ЕУ (Мађарска, Словенија, Пољска, Чешка, Хрватска). *Оранице, производња хране и речни токови су стратешке предности Србије у односу на већину европских земаља којих се, ни по коју цену, не бисмо смели лишити, односно, пренети у власништво странцима*. У супротном Србија би угрозила сопствену безбедност, јавно здравље и економски суверинитет.

Потребно је завршити досадашње *аранжмане са ММФ*. Тој институцији су пренета овлашћења одлучивања о животним питањима грађана Србије и преузете обавезе чије извршавање угрожава економски суверенитет земље, као и положај и права будућих генерација. Већина, ако не све земље којима је ММФ „помагао“ има негативна искуства због тога што ММФ не води рачуна о стандарду грађана и независности земаља већ о сигурности кредитора и интересима мултинационалних корпорација, по цену држања дужничких земаља у положају трајне зависности.

Односе са суседима стрпљиво градити

Јачање неутралности и уравнотежених односа са свим важнијим факторима међународних односа захтев је актуелног тренутка. *Неутралност земље треба уздићи на ниво уставног принципа* јер таква политика произилази како из геополитичког положаја, тако и из историјских искустава Србије. Иако је то увек питање суверене одлуке Србије, треба рећи да и нови трендови у развоју глобалних односа представљају повољнији амбијент за такву одлуку.

Односе са суседима треба градити стрпљиво, стриктно поштујући принцип *узајамности и реципроцитета*. Једностране концесије, посебно према Хрватској и Словенији, нанеле су велике економске, политичке и моралне штете. Србија у пракси мора показати да није спремна да приложи сваку жртву на олтар своје европске (ЕУ) оријентације. Заштита права делова српског народа у суседним земљама, остваривање права избеглица и расељених лица на слободан и безбедан повратак на своја вековна огњишта, морају бити приоритетан, интегрални део односа према суседима, а не успутни, мање важан посао.

Будућност односа са ЕУ зависи како од тока и исхода дуготрајне системске кризе, тако и од спремности ЕУ да поштује резолуцију СБ УН 1244 и Устав Србије, према којима је Покрајина Косово и Метохија интегрални део Републике Србије. Не сме се одбацити ни могућност постепеног одласка ЕУ у историју. Зато би настављање досадашњег правца бесконачних, једностранних уступака могло да буде кобно – да Србија испоручи све што се од ње тражи а да

не добије ништа! Осим, ако се као добитак не рачуна милостиња у виду повремених донација!

Доласком Доналда Трампа на место председника САД указују се могућности нормализације односа и сарадње на основама заједничких интереса. Таква перспектива је изгледнија због најаве дијалога и партнерства са Русијом, уместо досадашње конфронтације, одустајања од насилних смена „неподобних режима“ и наметања америчких погледа.

Исправљати, а не продубљивати, наслешене и наметнуте неравнотеже у распореду економских, политичких и безбедносних интереса земље, успостављене у време власти ДОС-а, а касније настављене. То се може постићи уклањањем видљивих и невидљивих баријера у економској сарадњи са Русијом, Белорусијом и земљама Евро-азијске уније, ширењем сарадње са Русијом, Кином (Један појас – Један пут), Индијом, БРИКС-ом у целини, са традиционалним партнерима из Азије, Африке и Латинске Америке.

НАТО је агресивни војни савез, остатак хладног рата, полуа униполарног поретка и инструменат доминације. Обавезе које је Србија прихватила споразумима као што су, СОФА и ИПАП, представљају ограничење независности, суверенитета и војне неутралности Србије. Покушаји правдања таквих концесија реципроцитетом потцењују здрав разум. *Као независној, мирољубивој европској земљи Србији није у интересу садашњи ниво везаности за НАТО, а неке од прихваћених обавеза вређају национално достојанство*. Тај савез носи одговорност за велике људске жртве и непроцењиву материјалну штету коју је изазвао 1999. године. Србија има право, али и моралну обавезу према људским жртвама, према сиротињи коју је НАТО произвео разарањем десетина хиљада радних места и домова, *да постави зваични захтев, за накнаду ратне штете. То се посебно односи на захтев за накнаду штете од последица коришћења оружја са осиромашеним уранијумом*. НАТО не може претендовати на место гаран-та безбедности Европе.

Протеране вратити на своја огњишта

Треба још једном поставити захтев ЕУ и НАТО-у да обезбеде слободан, безбедан

и достојанствен повратак око 250.000 Срба и других неалбанаца у своје домове на Косову и Метохији, на исти начин како су то право обезбедили избеглицама и расељеним лицима других националности. Србија не сме даље толерисати дискриминаторски однос тзв. међународне заједнице према српским избеглицама и расељеним лицима. Принципијелно решење тог питања има за Србију стратешки значај. На основу тзв. међународне заједнице (читај: НАТО, ЕУ, Немачка, ВБ, САД) према праву протераних Срба на слободан и безбедан повратак на своја огњишта и имања, огледа сама суштина њихових циљева према српској нацији и Србији.

Веома је важно вратити у центар пажње резолуцију СБ УН 1244 која представља најважнију, незаменљиву и трајну међународно-правну основу за мирно и одрживо решење статуса. Од тог документа се не сме одступати, као што се, у свим преговорима, Устав Републике Србије мора поштовати. Удаљавање од те резолуције или њена релативизација су веома штетни сигнали другима – противницима, њиховим покровитељима, али и нашим пријатељима који помно прате сва наша колебања и недоследности независно од тога како се то образлаже у јавности. *Не смемо се удаљавати ни од окриља УН*. За резолуцију СБ УН 1244 гласали су сви стални чланови – САД, Русија, Кина, ВБ и Француска, а у свему томе, као чланице Контакт групе, учествовале су још и Немачка и Италија.

Потребно је целовито суштински размотрити резултате тзв. „Бриселских преговора“ од 2013. године до данас. Оцена шта је Србија постигла у остваривању својих полазних циљева, од 2013. до данас, а шта није и због чега; какав је однос других, пре свега ЕУ и Еулекса, према српским интересима свакако има значење у светлу разматрања будућих државних теза. Пре или касније, бићемо суочени са питањем – *може ли настављање преговора о Косову и Метохији у досадашњем формату гарантовати најбољу могућу заштиту српских интереса, или је неходан нови?*

Однос Запада према Србији у вези са Косовом и Метохијом је историја континуираних великих превара. Деведесетих година Запад је осуђивао тзв. ОБК као терористичку и држао је на листи терористичких организација. Када је оценио да му може користити за промену власти, Запад ју је прогласио за ослободилачку и узео за савезника током агресије НАТО-а 1999. године. То би, за ову прилику, могла бити прва велика превара Запада.

Јуна 1999. Запад је у СБ УН једногласно гласао за резолуцију 1244 којом се Србији (СРЈ) гарантује суверенитет и територијални интегритет, а статус за КиМ одређује као аутономија у оквиру Србије (СРЈ). Одмах по усвајању, Запад је почео да ради на њеном кршењу. Измештање питања Косова и Метохије са колосека УН на колосек ЕУ је трећа велика превара Запада спроведена у сарадњи са експонентима интереса Запада у Београду.

Потписивање тзв. Споразума о принципима нормализације 2013. године у Брислу, представља четврту велику превару Србије од Запада.

Војни ветерани и недељник „Српска војска” од 1908. до 1912. године

ЗЛАТНО ДОБА СРПСКЕ ШТАМПЕ

Последњих 15 година Краљевине Србије представљају значајан и поучан период њене политичке и војне историје. Већина историчара сматра да је тадашња Србија била модерна европска демократска држава, са развијеним више-страначким животом. Јавност је била важан елемент политичког одлучивања, контроле државне власти и других облика демократског живота будући да је, на основу Устава из 1903. године (минимално промењен Устав из 1888), поново уведен парламентаризам у Србији, и обезбеђена скоро потпуна слобода штампе. То се одразило на одлучивања у Народној скупштини, која је била један од основних субјекта управљања војском, посебно на основу буџетског права. Будући да је већина политичких партија на почетку тог периода имала негативан однос према стајаћој војсци и да је била неопходна штедња ради „сређивања” државних финансија, доносиле су се многе законске одредбе које су негативно утицале на одржавање војне моћи државе.

У штампи, посебно појединих партија, војска је добила већи простор – чак је опширно писано о ситним испадима младих потпоручника, а део значајних листова тајно је финансиран из иностранства, нарочито из аустро – угарског диспозиционог фонда. То су били једни од услова развоја и приватне војне штампе, док су се битнији услови стицали током наредних година, посебно, после Анексионе кризе.

Циљ: ослобођење, уједињење и напредак народа

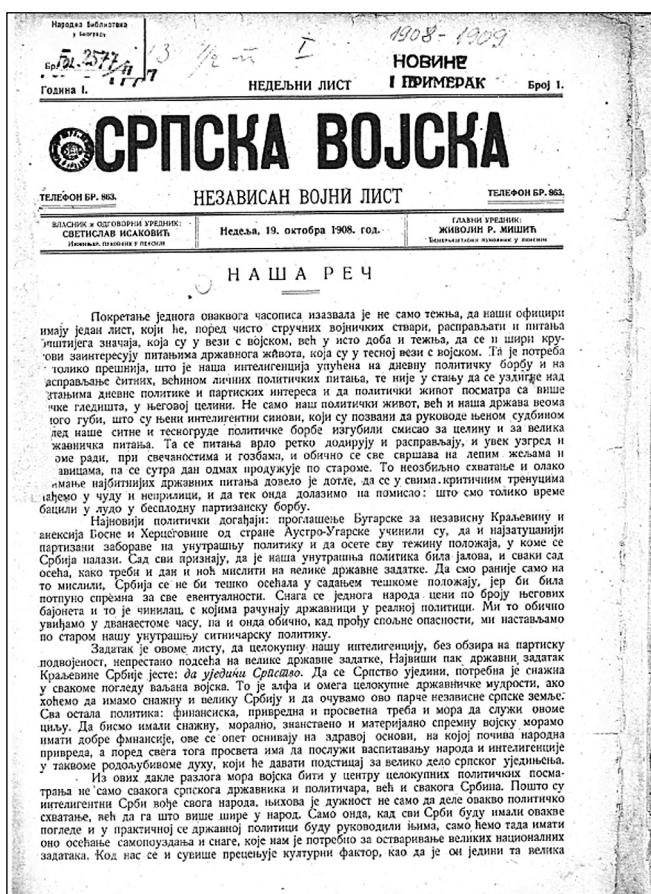
У наведеном периоду остварен је до тада највећи корак у демократизацији друштва у Србији, што се непосредно одразило и на штампу, која је дала значајан допринос тој демократизацији, а што се односи и на приватну војну штампу. Зато се тај период назива и „златно доба српске штампе“.

Тада је у Србији достигнута највиша „колективна политичка и војна памет”. Та „висока памет” огледала се првенствено у томе што је међу релевантним субјектима превладао став да треба прихватити основни циљ: ослобођење, уједињење и напредак народа; у јединству теорије и праксе; повезаности наука; праћењу развоја у свету, посебно у Европи и др.

Приватна војна штампа појавила се у Србију у време краља Александра I Обреновића због незадовољства његовом владавином, односом према војсци за разлику од оца краља Милана Обреновића, политичким трвењима у грађанству и настојања странака да добију позиције у војсци и др. Први такви листови су били *Српска стража* (1895 – 1896, 1902 – 1903) и *Нови Војин* (1897 – 1898). Приватном иницијативом покренут је у Београду први војни часопис на Балкану: *Војин* (1864 – 1870).

Приватна војна штампа појавила се у Србију у време краља Александра I Обреновића због незадовољства његовом владавином, односом према војсци за разлику од оца краља Милана Обреновића, политичким трвењима у грађанству и настојања странака да добију позиције у војсци

ПИШЕ: Велимир Иветић, пуковник у пензији

Насловна страна првог броја листа „Српска војска”

Независни приватни војни листови у Србији у том периоду били су: *Војска* (1904-1907, Београд), *Српска војска* (1908-1912, Београд) и *Наоружани народ* (1911-1912, Београд). У ту групуацију нисмо уврстили *Пујемонт* (1911-1915, Београд), лист полутајне, претежно официрске организације „Уједињење или смрт”. Како се говорило и тврдило да је тај лист чак и меродавни лист војске, министар војни пуковник (касније генерал) Душан Стефановић издао је Наредбу од 22. фебруара (5. марта) 1914. године којом је негирао да је *Пујемонт* војни лист (*Службени војни лист*, 1914, 141 – 142).

Сарадници били претежно пензионисани официри

То би био у најкраћим цртама историјски контекст излагања независног листа *Српска војска* (1908 – 1912). Власник листа и уредник био је пуковник у пензији Светислав Исаковић а главни уредник до активирања 1909. пуковник у пензији, потоњи војвода, Живојин Мишић. Њих двојица били су дугогодишњи пријатељи. Сарадници су били, претежно, пензионисани официри (потписивали се искључиво псеудонимом) и лица из грађанства. Програмска оријентација листа објављена је у Уводнику првог броја 19. октобра 1908. године. Издавамо: „само тежња да наши официри имају један

лист, који ће поред чисто стручних војничких ствари, расправљати и питања општијег значаја, која су у вези са војском, већ у исто доба и тежња, да се шири кругови заинтересују питањима државног живота, која су у тесној вези са војском. Та је потреба толико прешнија, што је наша интелигенција упућена на дивљу политичку борбу и на расправљање ситних, већином личних политичких питања, те није у стању да се издигне над питањима дневне политике и партијских интереса и да политички живот посматра са више тачке гледишта, у његовој целини... Задатак је овом листу, да целокупну нашу интелигенцију, без обзира на партијску поделу, непрестано посећа на велике државне задатке. Највиши пак државни задатак Краљевине Србије јесте: да уједини Српство. Да се Српство уједини потреб-

на је снажна и у сваком погледу ваљана војска. То је алфа и омега целокупне државничке мудрости, ако хоћемо да имамо снажну и велику Србију и да очувамо ово парче независне српске земље. Сва остала политика: финансијска, привредна и просветна, треба и мора да служи овом циљу...”

...Затим су изнета још нека битна питања одбрамбене и војне политике из програмске оријентације, а која је више пута конкретније изношена читаоцима. На пример у Уводнику броја 34 из 1909. године износи се и следеће: „Политичке назоре износићемо само утолико, уколико се они односе на живот наше војске”.

Српска војска, као периодични недељни независни војни лист, излазио је до 14/27. јануара 1912. године. Укупно је објављено 159 бројева, од којих су сачувани сви, осим броја 19 из 1909. године. У овом фељтону, због ограниченог простора, изнеће се само опис политичких садржаја из *Српске војске* јер је интересантнији и поучнији од осталих.

Политички садржаји заузимају 421,1% укупне површине 158 бројева које смо све анализирали (91 : 38,3 м2), а изнети су у 398 облика новинарског изражавања. Минимално већи простор заузимају чисто војни садржаји а најмање рекламни (углавном огласи официра).

Тематска структура политичких садржаја

Прилози са политичким садржајем у *Српској војсци* односили су се на 16 тема и на више од 50 специфичних тема. Прворангиране теме су: Војска, Појединац, Државни и национални интереси и циљеви и њихово угрожавање, Ратови и кризе у прошлости, Припреме земље за рат, Штамп, Међународни односи (укљ. и рат), Организација државне власти и др. Прворангиране специфичне теме у оквиру теме Војска су: Организација војске, Јачање морала војске, Обука и школовање у војсци, Снабдевање, и др. Ранг специфичних тема: Официр, Обука и школовање, Јачање моралне снаге; Претње, ризици, борба за опстанак; Организација војске, Припреме народа за рат, Критика политичке штампе, итд. Првих седам специфичних тема обухватају више од половине целокупне површине са политичким садржајем и изражене су са више од половине таквих прилога. Тиме се потврђује да се уредништво придржавало свог програма и да му тежиште буде на „војној политици”.

Српска војска, по нашем мишљењу, била је најбољи српски војни лист. Садржаји су били актуелни, односили су се на битна питања, сажети, објективни (са знатним деловима научне аргументације). Културни ниво, а посебно новинарска етика, издвајају је од осталих листова Србије тог времена. Критици политичке штампе *Српска војска* посветила је скоро исту величину простора као *Војска*, али је то вршила са далеко већом политичком културом. Најмање је тужен српски лист у периоду излагања (само једном) а следи *Политика* (пет пута). За то је користила рубрику „Наша пошта”, где је анонимним читаоцима давала слободније одговоре, директно одговарала или критиковала поједине написе у политичкој штампи на аргументован и уљудан начин, као и друге форме.

Српску војску уређивали су и у њој пре-

тежно сарађивали веома образовани и способни, превремено пензионисани официри. То је, вероватно, био мотив једине жучније критике *Српске војске* (бр. 39/1911) листа *Наоружани народ* – што је тај лист, у одбрани војске од напада у појединим политичким листовима, навео да у тим клеветам и нападима „имају највише удела они неспособни и престарели, избачени из војске пре толико година...” Уствари, *Српска војска* је емотивније бранила превремено пензионисане официре, од којих је тада таквих било више од 300. Већина тих официра доказала су се у ослободилачким ратовима 1912 - 1913. и 1914 - 1918. године, од којих су пет постали генерали, односно један војвода, а двојица обављали највише војне дужности (министра војног или начелника Штаба врховне команде).

Српска војска није имала са стране никакву подршку, а издржавала се искључиво од претплате и реклама, те је са тешкоћама релативно стално излазила.

Облици новинарског изражавања

Уредништво *Српске војске* при уређивању листа угледало се на *Војску*, али га је побољшало. То се увиђа и у облицима новинарског изражавања.

У *Српској војсци* политички садржаји највише (562%) су изражавани уводницима и дугим чланцима на првим страницама листа. Уводних чланака има 143, док са научним карактером преко 20. Такође, знатан простор заузимали су и други аналитички облици: коментари (око 120%), критике (око 95%), мишљења и предлози (око 75%) и одговори (око 10%).

Кратке вести су, према простору, петорангираног жанра, док је према фреквенцији трећерангирано. У односу на *Војску*, у *Српској војсци* више има објављених писама (23) и писма уреднику (осам).

Извори информација, такође су били уобичајени, с тим да су се аутори прилога у већој мери, у односу на остале листове, служили страним признатим часописима и другим научном литературом.

Сиоцијстички ставови су уредници, али у знатној мери и аутори. Због тога је већи број прилога штампан са напоменом Уредништва да се са „појединим ставовима не слаже”.

Ранг функција прилога је: (1) образовно-васпитна, (2) информативна, (3) мобилизаторска и (4) артикулациона. Основна функција листа, каква је изнешена и у програмској оријентацији остала је евидентно до краја излагања листа.

Вредносна усмереност порука била је позитивна код око 45% прилога, негативна код око 30%, а неутрална код око 25%.

Начин интерпретације садржаја код овог листа био је објективан у преко 65% прилога, необјективан код око 10%, а нисмо могли одредити објективност код око 25%. Тенденциозности и код овог листа било је у појединим настојањима да се докаже далеко највећи значај војне моћи државе као и при истицању неких статусних питања официра.

Географска одредница: око 80% прилога била је Србија, а Аустроугарска била је на челном месту у односу на остале државе.

Тадашња садашњост била је основна временска координата садржаја код око

80% прилога, а код око 15% била је прошлост.

На жене односиле су се три краће вести у вези Кола српских сестара и календара *Вардар* и један посебан чланак у првом изашлом броју на једном ступцу „Српска кћи, жена и мајка”. Чланак је почињао и завршавао се поруком руској Думи: „Протумачите руској браћи да ћемо се све Српкиње очајно борити за слободу Босне и Херцеговине”. Чланак није потписан.

Политика, рат и војска у *Српској војсци*

Иако је састав аутора прилога био веома хетероген, они су били претежно јединствени у односу на две крупне теме војне и ратне политике: рат и војску.

Иако нисмо наишли у листу на дефиницију политике, утврдили смо да је садржај политике приближан садржајима савремених дефиниција политике. Држави је даван већи значај него што има данас и уважавани су сви субјекти политике, с тим што је код појединаца виши значај даван војсковођама. Политички односи нису се схватили у толикој ширини као данас и предност је давана институционализованим. Идеологији и праву даван је одговарајући значај.

Од интересантних краћих изрека о политици издвајамо: „Политика као свака трговина не зна за пријатељства, она зна само за интересе” - рубрика „Наша пошта”, бр. 12/1910; „У политици је главно начело: подвала (поштена превара)” – бр. 13-14/1911, стр. 91, итд.

Држава је у односу на остале политичке субјекте заузимала централно место. Код већег дела аутора политика се делила на државну и партијску. Највећи део аутора делио је државну политику на војну, економску (финансијску и привредну) и просветну. Од 1909. године све више се употребљава синтагма „Ратна политика” за садржаје које предузима држава ради припреме земље за рат и управљање ратом. И даље и у широј употреби (на пример у Народној скупштини) је синтагма „Војна политика” за означавање рада државе на организацији, припремама и употреби војске у миру и рату.

О облику владавине у званичној војној штампи није било расправа, док је у приватној било индиректних, а *Српска војска* се издваја са прилозима где је отворено давана предност републици. Издвајамо два: „Европа је добила и трећу републику, то је судбина у прогресу народа и нико не може том прогресу стати на пут; кад народ сазре да буде под таквом владавином, може устати цео свет да га спречи – неће успети; као и обратно...” – бр. 39 од 4. октобра 1910. и почетак уводника: „Република и војска (Португалија)”. У рубрици „Наша пошта” (бр. 22/1911), уредник одговара сараднику који је послао чланак „Значај републике за војску”, да му се чланак неће објавити јер није изнео компаративну аргументацију за војне политике у монархији и републици, него само једну идеалну замисао „коју би могао да оствари само један талентован монарх и то без уставно-парламентарних принципа система републиканске владавине. Не слажемо се са Вама да у уставној монархији министри владају; ...Република мења председника и због тога министри републике ... имају већу одговорност ...

Разговор недеље: др Мирослав Вукосављевић, заступник начелника ВМА

ВМА ДОБИЈА САВРЕМЕНИ ЦЕНТАР ХИТНЕ ПОМОЋИ

У просеку око 500 пацијената сваке среде прође кроз мали, неусловни простор, архитектонско-грађевински подешен за збрињавање повређених и оболелих за време рата и у случају масовних катастрофа

На место заступника начелника Војно-медицинске академије недавно је постављен пуковник проф. др Мирослав Вукосављевић, који се од првог дана на дужности суочио с бројним проблемима. Још није ни сео у фотељу, а већ је био домаћин министру одбране Зорану Ђорђевићу, који је приликом ненајављене посете овој војноздравственој установи изнео низ примедби на рад појединих делова ВМА.

У разговору за „Политику“, др Вукосављевић, који је начелник Клинике за очне болести ВМА био од 2005. године, објашњава да без рада, реда и дисциплине нема успеха у здравству и напомиње да је већ предузео бројне кораке како би отклонио нелогичности на које је указао министар одбране.

Министар Зоран Ђорђевић, који је дошао у ненајављену посету, није био задовољан радом ВМА. Да ли сте били затечени посетом?

Министар не обилази ненајављено само ВМА, већ цео систем одбране. Не бих рекао да није био задовољан радом ВМА у целини, већ само појединим службама. Његова ненајављена посета и за је мене била изненађење. Све примедбе које је изрекао биле су конструктивне и добре за унапређење рада ВМА.

Али, министар није био задовољан условима рада Центра за хитну медицинску помоћ, посебно указавши на проблем с инфраструктуром и простором. О чему је, заправо, реч?

Министар је увидео проблем с дежурствима средом, када Центар хитне помоћи ВМА збрињава хитне пацијенте из целе Србије. Тог дана у просеку око 500 пацијената прође кроз мали, неусловни простор, који није наменски грађен, већ је архитектонско-грађевински подешен за збрињавање повређених и оболелих за време рата и у случају масовних катастрофа и за збрињавање војних осигураника у време мира.

Ми немамо, као Ургентни центар КЦС-а, посебно запослене који раде само на збрињавању хитних случајева, црпимо ресурсе из других клиника. На те људе сутрадан, после дежурства, не можемо да рачунамо, па морамо да смањимо број операција или да прерасподелом кадра покушамо да се организујемо. Једне среде у јануару имали смо чак 193 хируршке интервенције збрињавања ургентних стања.

Шта недостаје Центру за хитну помоћ да ће нормално функционисао?

Нема довољно простора, чекаоница, дијагностичких уређаја за број пацијената који се средом сливају ка нашој установи. Преузели смо низ корака. Први је адаптација простора и набавка уређаја. За реконструкцију нам је Министарство одбране дало новац, као и за набавку опреме. Дакле, ВМА ће добити својеврстан савремени центар хитне помоћи с комплетним ди-

Проф. др пуковник Мирослав Вукосављевић (Фото Драгослав Жарковић)

јагностичким центром, са скенером, рендген-дијагностиком, ултразвуком... Пацијент ће на једном месту моћи да буде комплетно прегледан, да добије дијагнозу и да се задржи на операцији и болничком лечењу. Неће морати, као сада, да се вози од једне до друге дијагностике у различитим деловима зграде да би добио неопходне анализе.

Колико ће новца бити потребно и када ће радови кренути?

За адаптацију овог дела ВМА већ је одвојено сто милиона динара. Већ имамо идејни пројекат, чекамо одобрење Управе за инфраструктуру Министарства одбране. Очекујемо да ће радови ускоро моћи да почну.

Док се ваш центар буде реконструисао, ко ће средом збрињавати пацијенте?

Оног тренутка када будемо знали када ће кренути радови, сешћемо с министрима одбране и здравља и колегама из КЦС-а. Надамо се да ће нам изаћи у сусрет и преузети наше обавезе у збрињавању пацијената средом док не завршимо реконструкцију.

Да ли ће модерни центар хитне помо-

ћи ВМА тада моћи да уведе дежурство током још једног дана недељно?

То мора да се договори на вишем нивоу. Нама је највећи проблем недостатак кадра. Радо бисмо тражили запошљавање нових људи, али је јасно да кроз реформе морамо да организујемо посао с постојећим кадровима.

Хоће ли реконструкција обухватити још неке делове ВМА?

Реновирање установе почеће од последњег спрата, односно од етаже један ниво испод земље. Обновићемо целу зграду, по систему спрат по спрат, јер није темељно обнављана од 1981. године, када је усељена. Ојачаћемо и операционе сале, шок собе, ангио салу, а центар за дневну хирургију појачаћемо још једном салом за интервенције. Ако приметимо да нека сала није у употреби нон-стоп, даћемо је на коришћење другој врсти хирургије.

С којим сте се проблемима сусрели кад сте сели у фотељу заступника начелника ВМА?

Највећи проблем било је обезбеђивање континуираног снабдевања лековима и санитарним материјалом. Није их било довољно. Затекли су ме и проблеми с кадро-

Предстоји свестрана реконструкција Војномедицинске академије

вима, неопходност набавке нове опреме... Министар Ђорђевић препознао је та уска грла и одмах ми рекао да ћемо добити 250 милиона динара за набавку лекова. Одличну сарадњу остварили смо и с Републичким фондом за здравствено осигурање јер захваљујући њиховим тендерима за набавку одређених лекова и уградних материјала брзо долазимо до неопходних ствари. То значи да неће бити застоја у операцијама или лечењу због мањка медикамената. Чим сам ступио на дужност, потписали смо с њима уговор о сарадњи за 2017. годину. Оно што они од материја-

ла немају, ми сами набављамо на тендерима или преко војног фонда СОВО.

Како је онда могуће да је апотека првог дана вашег доласка на нову функцију била празна?

Рафови у апотеци били су празни јер смо много трошили, а мало набавили у 2016. године, из сијасет разлога. Али ове године процес набавке биће много бржи због појачаног прилива буџетских средстава. Не зависи све само од нас, као ни од фондова. Постоје фармацеутске куће које за поједине лекове држе монопол на тржишту. Суочио сам се с бизарним проблемом у вези с набавком једног лека који се често користи у свим приликама. Због тога сам био принуђен да замолим колеге из КЦС-а да нам позајмицом спорног медикамента ублаже несташицу док се не заврше наши тендери, на чему сам им неизмерно захваљан. Не пристајемо ни на какве уцене. А дешава се да фармацеути некад инсистирају да морате да набавите лек за неколико година унапред.

Које реформе прво планирате да спроведете? Да ли ће доћи до отпуштања запослених?

Неће бити отпуштања, али ће доћи до прерасподеле кадрова. Ако нам на некој клиници нису, на пример, попуњена нека места за лекаре, ми их систематизацијом нећемо угасити, већ ћемо сачувати тај посао за стручњаке када се буду појавили. У току је прерасподела одређеног броја колега из саме Управе ВМА на нове дужности и долазак нових, свежих снага, које ће имати довољно енергије да испрате предстојеће реформске догађаје. Треба се изборити с текућим проблемима и с реформом ВМА и војног здравства, где је постављен рок – 1. март. Недостају нам медицинске сестре. Да би једна клиника опстала мора да има 25 кревета и 20 сестара а ми имамо клиника с два и више одељења које немају довољно сестара. Зато морамо да појачамо сестрински кадар, који је током свих ових година изнео највећи терет у збрињавању и нези пацијената.

Да ли сте предузели нешто поводом проблема са заказивањем прегледа, јер

се дешавало да у поликлиници запослени на свих седам шалтера оду на паузу у исто време, због чега су пацијенти дуго чекали?

Тај проблем сам решио. То је било нешто што не изискује новац. Сада паузе користе сукцесивно. Али, пацијенти се нису жалили да дуго чекају.

Редакцији су се пацијенти пожалили да дуго чекају на прегледе у поликлиници, односно у случајевима кад плаћају прегледе. Зашто?

То се дешава јер има људи који нису заказали преглед, а дођу и инсистирају да буду прегледани, мислећи да су приоритет. И онда се буне и нападају особље, траже да одмах уђу у ординацију. Има и оних који дођу и плате преглед, а мисле да то морају да обаве много пре него што је заказан. Често пацијенти поране на преглед, па су чекаонице пуне. Важно је да пацијенти не долазе много раније у односу на заказани термин за преглед, већ свега неколико минута раније, како се не би стварале гужве. И морају да поштују време за преглед, да се задрже, на пример, 15 минута, ако је тако заказано. Некад се неко задржи дуже, јер има нешто додатно да пита, па се поремети ред. Ипак, основно је да лекари и медицинско особље поштују радно време и листу заказивања. То је одговорност Управе ВМА, и то ћемо ми да решимо. Чињеница је да су код нас листе чекања најкраће у односу на друге установе. На пример, на ВМА се обави највећи број операција катаракте по доктору, а листа чекања је годину дана. На другим клиникама чека се две до три године. Кључ решавања проблема лежи у већем раду.

Кад већ помињете већи рад, министар одбране похвалио је једино Клинику за неурологију ВМА. Које клинике раде како треба, а којима је потребна реорганизација?

Далеко од тога да само Клиника за неурологију добро ради. Не бих издвојио ни једну, јер већина ради како ваља, а поједине само изискују помоћ како би се побољшале и Управа ВМА ће им у томе помоћи.

Више пута су лекари ВМА хапшени због корупције. На који начин планирате да се изборите с овом пошашу?

Забележени су изоловани случајеви корупције и против тога се боримо. Припремамо упутство за пацијенте и запослене, да обрате пажњу на потенцијалне облике корупције и да је пријаве. На Дан ВМА, 2. марта, промовисаћемо тај кодекс и обавезати запослене да га се придржавају. Не треба заборавити да ми имамо под једним кровом војну полицију и Војнобезбедносну агенцију, које нам помажу у борби с корупцијом. Један правник ми је рекао да сам ја једини лекар који је због преступа покренуо војнодисциплински поступак против другог лекара, а тај лекар је затим кажњен с три године забране напредовања у служби и чину. То сам урадио јер се није понео адекватно према пацијенту.

Да ли ћете бити тако оштри према запосленима и на новој функцији?

Зар мислите да ћу се понашати другачије? Наравно да ћу санкционисати све што не буде добро, али ћу и наградити оне који одлично раде.

Данијела Давидов-Кесар
Извор: Политика

УСКОРО ОТВАРАЊЕ ОЧНЕ БАНКЕ

Шта ћете урадити како би се повећао број трансплантација органа?

Садашњи програм није задовољавајући. Ипак, успели смо да приволимо људе да не оду у иностранство, већ да засучу рукаве и остану у Србији и на ВМА. Уједно смо реорганизовали тимове за трансплантацију. Сигуран сам да ће се више радити. Једино чекамо да се што пре усвоји закон о претпостављеној сагласности, према којем би сви грађани били даваоци уколико то изричито не одбију.

Отвориће се и очна банка, која је важна за трансплантацију рожњаче?

Од 2012. године постоји иницијатива, али није било новца за формирање прве праве очне банке. Једино наша земља, осим две, три државе у региону, нема тако нешто у Европи. За неколико месеци напоскон ћемо је отворити. У њој ће се ткива (око) преминулих давалаца чувати на адекватан начин и у року од 60 дана трансплантирати. А ако не буду искоришћена, разменићемо их с очним банкама у Европи. Прошле године урађено је неколико трансплантација рожњаче, а на ту интервенцију чека још око 2000 људи.

Шта нам се догађа

ДАМИР, МИМИ И ДУШКО

И тако, међу свим чланицама НАТО-а, писмо против Срба написах Хрват и Албанка

ПИШЕ: Мирослав Лазански

Ја стварно не знам шта се то догађа са овим нашим комшијама, на све стране нас тужакају и глуме неке европске и светске величине.

Тако су министар одбране Хрватске господин Дамир Крстичевић и министрица одбране Албаније госпођа Мими Кодхели написали некакво писмо упозорења генералном секретару НАТО-а Јенсу Столтенбергу, иначе нашем врлом и провереном пријатељу, у којем оптужују српски политички врх за „националистичку реторику која прети безбедности Косова и целог региона“.

У писму се скоро директно залажу за претварање косовских безбедносних снага у војску Косова.

Како је Косово по уставу део Србије, све очекујем енергичан демарш нашег министарства спољних послова хрватској и албанској екселенцији у Београду због отвореног мешања у унутрашње послове суверене државе Србије.

Заправо, ајде што се око Косова јавила Мими, али што се јавио и Дамир Дадо, то ми никако није јасно.

Наиме, Дадека и хрватски медији оптужују за почињене злочине против Срба у БиХ, а постоје и сумње да је током рата на Косову 1998–1999. године био саветник ОВК-а.

Као да су му Срби специјалност. И тако међу свим чланицама НАТО-а писмо против Срба написах Хрват и Албанка. Стари српски пријатељи.

Наравно, ми ћемо око претварања косовских снага безбедности у праву косовску војску сада до неба да таламбасмо о резолуцији УН 1244, која то не дозвољава.

А та резолуција обавезује снаге НАТО-а да обезбеде миран и нормалан живот свих становника Косова, значи свих, а не само Албанца. Имају ли Срби на Косову миран и нормалан живот? Немају.

Та резолуција обавезује и обезбеђује безбедан и слободан повратак свих избеглица и расељених лица.

Да ли су се на Косово вратили Срби? Минималан број. Та резолуција тражи да се на Косову успостави „привремени политички оквир“ водећи у потпуности рачуна о принципима суверенитета и интегритета Савезне Републике Југославије.

Да се тужно осмехнем на тај „привремени политички оквир“. Та резолуција допушта повратак договореног броја југословенских војника, српске полиције и цариника на границу према Албанији ради одржавања цивилног реда и закона и заштите људских права.

Из Београда то никада није ни затражено...

Господо политичари, резолуција УН 1244 вреди данас мање од папира на којем је написана и то је сурова истина.

Косово прави своју војску, ми можемо у име мира и стабилности у региону да смо против тога, али осим вербалних протеста

не видим код нас алтернативу свесно аморалној врсти политичког реализма.

Наиме, Еди Рама најављује заједничке амбаседе Албаније и Косова, а питање свеалбанског уједињења само је питање времена.

Између поглавља и свеалбанског уједињења, ми смо за поглавља. Комшије су прво одрадиле поглавља, па сада одрађују и поглавника. Дадек се намеће...

Србија се у ових 26 година свачега нагледала, понекад била и брутално насамарена. Својом кривицом. Када сви сада кажу да воле Србију, ето волим је и ја. Зато што не верује у чудесне лекове и дијете, у чудесна и једина решења, што је увек малчице скептична и с иронијом посматра и себе и друге.

Волим Србију јер има сјајно осећање за форму, у животу, у обичајима, у одевању, па и у музици и архитектури. Форма је оно што може заокружити хаос трагичног балканског блуза који нас окружује, али чији смо и ми део.

Можда је наша форма заправо само деријација наше старости и историје, знате оно небески народ, али са становишта естетике наша форма би требало да буде строги ред и ограничење. Без тога наступа расуло. Или, и папа и Лутер...

Другим речима, политички реализам одавно је добио неугодне конотације и на левици и на десници. Левичари предбацују реалистима да су стегнути, бешћутни и цинични. Десница види политички реализам као нешто мало више од политичког кукавичлука.

Наравно, ни идеализам не обезбеђује аутоматски излаз из моралних замки државништва. То и јесте суштина питања реализма у политици.

Председник Владе Црне Горе господин Душко Марковић дао је интервју америчком магазину „Тајм“. Док му жене и мајке протестују испред зграде владе у Подгорици, јер је влада смањила износ новчане помоћи за треће дете, премијер Црне Горе бави се светским стратешким проблемима између НАТО-а и Русије.

Тако премијер Марковић закључује „да је лука Бар стратешки важна за противнике НАТО-а, посебно након конфликта у Сирији, када је Русија почела да тражи добру поморску базу у некој од топлијих земаља“.

Премијер Марковић тим речима имплицира признаје да Црна Гора жели да уђе у састав противника Русије, што је невидљива дипломатска вештина изражавања.

Каже премијер Црне Горе „како ће Црна Гора бранити интересе западноевропске заједнице и да одлуком Црне Горе да уђе у НАТО Црна Гора постаје део другог цивилизацијског круга“. Значи, сви остали изван НАТО-а су нека друга цивилизација?

Е, Душко, Душко. Његош се преврће у гробу.

Извор: Политика

Хиландарски монах Сава Српски, пре пострижења принц Растко Немањић, био је међу савременицима славан као дипломата, преговарач, светски путник, просветитељ, законописац, творац националне цркве. Историчари указују да је Сава, иако по чину само монах, прекинуо грађански рат своје браће Стефана и Вукана, у који су умешали као савезнике Угарску и Бугарску, доводећи Србију на руб пропасти.

У најтежем тренутку појавио се Сава с групом хиландараца, бивших службеника Немањиног двора, и очевим моштима, зауставио је грађански рат и својим ауторитетом практично поставио на престо првог српског краља Стефана. Доцније је у контактима с папом издејствовао да овај из Рима од папе добије круну, а крунисао га је сам Сава, као први српски архиепископ кога је именовао православни византијски цар с титулом Христовог намесника на земљи.

Сава, сива еминенција Србије, има кључну улогу и за време владавине својих синоваца Радослава и Владислава, чији трон је сигуран једино кад их он подржава. Кад занемаримо догматска и поетизована житијна тумачења Савиног живота суочавамо се с правим чудима Растка, најмлађег и најталентованијег сина оца нације Стефана Немање. Црквено предање у први план истиче Савине хришћанске особине и подвиге, али ни оно не успева да сакрије његову самосталност, одлучност и изузетну физичку снагу. Сава се замонашује у руском Пантелејмону, а затим одлази у византијски Ватопед, где може да стекне више знања и државничких веза.

Народне легенде Светог Саву представљају као српског Прометеја који проналази безбројне путеве, превоје и изворе на планинама, открива писменост, медицину, тајне земљорадње, грађевинарства, обраде метала.

Историчари истичу да су Сави сва врата тадашњег цивилизованог света била отворена: он је у четири ока разговарао с византијским царевима, јерусалимски патријарх га је уважавао, контактирао је с папом, а египатски султан га је угостио као важну личност и дао му оружану пратњу до Синаја.

Свети Сава све постиже, иако је не престано на путу који је започео у седамнаестој години, кад је из Раса отишао на Атос, духовни, просветни и

Уз Савиндан, велики празник

СВЕТАЦ КОЈИ ЈЕ ВЛАДАО СРПСКИМ КРАЉЕВИМА

Савременици од Синаја до Москве Светог Саву поштовали су као великог дипломату и државника. У четири ока разговарао с византијским царевима, султан га гостио, контактирао са папом...

Народне легенде Светог Саву представљају као српског Прометеја

дипломатски центар „византијског комонвелта“. Он се и тамо истиче и у светогорској престоници Кареји добија својеврсну резиденцију, испосницу и скрипторијум. Млади принц-монах у директним контактима с византијским царем добија право на независни српски манастир Хиландар, српску амбасаду на Атосу, који је седиште уједињених нација православног света.

Сава путује између Свете Горе и Константинопоља, а кад Србији запрети пропаст од грађанског рата он се враћа кући да је спасе. Одлази у Никеју, где добија ти-

тулу архиепископа. Кад смири ситуацију у земљи, он одлази у Свету земљу где купује три манастира чији конаци постају обавезна станица руских и српских ходочасника. Током другог путовања у Свету земљу, Сава стиже до Синаја где ствара српски скрипторијум. Преваљује хиљаде километара кад се копном путовало пешке или на коњу, а по мору једрењацима.

Умире у Трнову приликом повратка с ходочашћа.

Како је Саву чуло толико људи кад није било медија? Како је успео да уради толи-

МУКЕ СРБИЈЕ СЛИЧНЕ ДАНАШЊИМ

Србија је и у Немањино време имала муке сличне данашњим, стешњена између Запада под духовном вођством папе и православног источног Римског царства, које је Србе гледало с висине.

- Немања је искусио борбу запада и истока преко леђа Србије и свестан је да војна сила без мудрости неће много вредети. Он има двојицу старијих синова, али најмлађи Немањић има изузетне способности и најдостојнији је наследник престола. Немању то брине с обзиром на то да је и сам једва преживео сукобе с браћом. Вероватно он сам упућује Растка на Свету Гору, где је у то време неописив центар духовне али политичке моћи, ризница блага и знања. Немања се после заокруживања световне Србије 1197. придружује Сави на Светој Гори, да заједно стварају српску духовну престоницу - каже проф. др Влада Станковић.

ко ствари, а цео живот је провео на путу? Ко је, у ствари, био Сава Хиландарац?

- Житија и неколико докумената Савиних савременика практично су све на чему се заснива наше знање о личности која је и за живота сматрана великим државником, дипломатом и живим свецем - каже историчар проф. др Влада Станковић. - Још 1200. док Симеон и Сава тек граде Хиландар, руски епископ Антоније Новгородски у опису највећих светиња Цариграда истиче да је посетио храм Богородице Евергитиде чији је ктитор „српски кнез Сава“. Сава ужива огроман углед од Синаја до Солуна. Њега византијски цар Теодор Ласкарис у Никеји прима као рођака и да је државотворни акт о аутокефалности цркве. Јерусалимски патријарх Атанасије од Саве тражи информације о светској ситуацији, што бележи Савин ученик Доментијан: „Како свет, да ли су мирна царства по земљама и да ли је добро држава царства вашег?“

Угледни византолог констатује да српска историографија још увек познаје само контуре величанствене слике Савиног времена.

- Не грешу руски епископ Антоније Новгородски кад Саву назива српски кнез, јер он то и јесте. Он влада „царством које није од овога света“ - вером и идејом. По праву Христовог намесника на земљи византијски цар Сави даје титулу „архиепископа српских и приморских земаља“. А кад вам у средњем веку Христов намесник на земљи изда документ да имате цркву, нема већег доказа државности. На основу тога Сава стиче право да свог брата овенча српском круном. То веома јасно показује ко је био истински владар Срба - закључује др Станковић.

Борис Субашић
Извор: *Новости*

Отворена изложба
„Скулптура у служби историје”

ДЕЛА НАЦИОНАЛНОГ ПОЛЕТА И ЗАНОСА

Немогуће је да вам Краљевић Марко на Шарцу не украде поглед, или монументално попрсје Бановић Страхиње. Ипак, има овде и лирске истанчаности и симболике. Док гледате вешто дочаране емоције и стања приказаних анонимних субјеката, који надилазе српство и прерастају у колективни израз, рекао је Недељко Тењовић, генерални секретар председника Србије

О поставци је детаљније говорила мр Бојана Борић Брешковић, директорка Народног музеја у Београду

Медија центар „Одбрана“ и Народни музеј у Београду представили су 17. фебруара у Великој галерији Дома Војске Србије заједнички пројекат – изложбу „Скулптура у служби историје”, ауторке Вере Грујић, која је отворена поводом Дана државности Републике Србије.

Обраћајући се у име домаћина, пуковник Стевица Карапанџин, директор Медија центра „Одбрана”, подсетио је на то да сарадња са Народним музејом траје 15 месеци, да је ово трећа заједничка изложба, а планирано је у септембру и четврто гостовање.

На изложби „Скулптура у служби историје”, како је рекао, представљени су портрети владара, хероја, али и сцене везане за одређене националне историјске догађаје. Изложена су дела домаћих, али и иностраних аутора, а један од њих је чувени италијански вајар Енрико Паци, који је израдио портретну бисту кнеза Михаила Обреновића. Уједно, он је и аутор првог монументалног коњаничког споменика кнезу Михаилу Обреновићу на Тргу Републике.

– Ми, припадници Медија центра „Одбрана” своју мисију грађимо на ставу да се култура, традиција, вера и етика по значају не смеју одвајати од авиона, хеликоптера, тенкова и хаубица. Стога себе сматрамо веома добро наоружаним делом система одбране, али оним оружјем којим се искључиво гради мир унутар војничког би-

ћа. То је онај мир, који, када заживи у души, шири се и ван граница индивидуалног, што је у самој сржи наше војничке традиције – истакао је пуковник Карапанџин.

О поставци је детаљније говорила мр Бојана Борић Брешковић, директорка Народног музеја у Београду. Она је истакла да су изложена 34 одабрана остварења знаменитих уметника, почев од Јозефа

Клеменса, Енрика Пација, Јоаниса Кососа и Јозефа Кранеа, преко чувених Петра Убавкића, Ђорђа Јовановића, Симеона Роксандића, Томе Росандића, Јана Коњарека, Рудолфа Валдеца, Драгомира Арамбашића, Јована Пешића, Пашка Вучетића, закључно са Иваном Мештровићем. Дела су настала у распону од 1877. до краја Првог светског рата и својеврсна су сведочанства историјске прошлости Србије и њеног преображаја у модерну европску државу ослобођену источњачког деспотизма.

– Ова изложба није само прилика за уживање у уметничким делима. Реч је о поставци која нам даје увид у шири аспект значаја протеклих историјских збивања чији су токови резултирали не само стварањем српске државе него су јасна верификације њене неприкосновене статусне државности – истакла је мр Бојана Борић Брешковић и захвалила се Министарству културе Републике Србије без чије подршке не би било могуће остварење овог културног пројекта.

Изложбу је отворио генерални секретар председника Србије, Недељко Тењовић, рекавши да су скулптуре које окружују посетиоце не само сведоци о изузетности стваралаца који су их даровали свету, већ и националног полета и заноса, који се пробудио у народу после ослободилачких ратова.

– Бићу субјективан у оцини и рећи да ова поставка веома добро комуницира са посматрачем. Немогуће је да вам Краљевић Марко на Шарцу не украде поглед, или монументално попрсје Бановић Страхиње. Ипак, има овде и лирске истанчаности и симболике. Док гледате вешто дочаране емоције и стања приказаних анонимних субјеката, који надилазе српство и прерастају у колективни израз. Као пример, то су скулптуре „За отаџбину”, „Српски војник”, „Напуштена”. Зар се у тој, једној фигури испијеног српског ратника не оцртава читава голгота нашег народа тога доба? Зар бол напуштености није осетио свако од нас у неком тренутку? Верујем да ће свако од вас пронаћи неко питање, неки симбол, одговор, а у крајњој линији доживети естетски угођај на овој изложби – истакао је Недељко Тењовић.

Скулптуре привлаче велику пажњу многобројних посетилаца

Када би сви домови здравља бринули о војним пензионерима као овај у Смедеревској Паланци

Систематски прегледи за војне пензионере у Смедеревској Паланци

АКЦИЈА КОЈУ СУ СВИ ПОДРЖАЛИ

У Дому здравља Смедеревска Паланка покренута је акција бесплатних систематских прегледа за војне пензионере, која је заживела у децембру прошле године. То је предложила директорка Дома здравља Смедеревска Паланка др Ивана Ђурђевић Старовић и за то добила велику подршку локалних власти.

- На састанку којем су присуствовали представници локалне самоуправе, Дома здравља и организације Удружења војних пензионера Смедеревске Паланке једна од тема била је управо та колико водимо рачуна о старијим суграђанима, међу којима су и војни пензионери. Предложено је да они у једном дану обаве прегледе лекара опште праксе, интернисте, офталмолога и специјалисте за уво, грло и нос. Наравно, уколико би се приметио неки озбиљнији здравствени проблем или указала потреба за прегледом осталих лекара, наша акције се не зауставља на договореном, већ се пацијенти упућују на даље претраге, каже др Ђурђевић Старовић.

Први термин прегледа био је 28. децембра, наредни 25. јануара а трећи - 18. фебруара. Идеја је да се једном месечно војним пензионерима омогуће бесплатни систематски прегледи, који се обављају на пункту где су смештене специјалистичке службе, лабораторија и изабрани лекари.

- Нема сличних акција у осталим општинама и градовима у Србији. Наше опредељење је да треба да се, на неки начин, одужимо војним пензионерима. Они су нас задужили. Пажња не кошта и преглед такве врсте може да се обави на опште задовољство. Треба показати старијима да бринемо о њима и о њиховом здрављу, поручила је директорка Дома здравља.

Једна од ангажованих лекара, др Тања Ракоњац, истиче да је одзив војних пензионера добар и да се прегледи заказују на по 15 минута, како нико не би много чекао.

- Када се пролепша време, сигурно ће одзив бити и већи. Реч је о превентиви и овде имају комплетну услугу током које се, осим лекарских прегледа, обављају и лабораторијски прегледи, уколико је то потребно. Војни пензионери су прерадољиви, јер то је за њихово здравље, а ми ћемо самим тим превенирати обољења која настају у њиховом животном добу, каже др Ракоњац.

Војни пензионер Живан Миловић има само речи хвале за акцију организованих систематских прегледа.

- Драго ми је што су акцију покренули млади људи који су препознали проблем војних пензионера што су навикли на редовне систематске прегледе док су били у активnoj служби. Међутим, одласком у пензију, тај контакт се губи и код доброг дела војних пензионера наступи недовољна брига о сопственом здравственом стању.

Докторка Ђурђевић Старовић је то одлично препознала и понудила помоћ, што је учинио и доскорањњи командант гарнизона у Смедеревској Паланци мајор Марко Катанић, који је такође пружио огромну подршку акцији. Грешка је што мислимо да наши наследници немају слуша за нас, али имају и те како. Старом човеку је потребно мало пажње, а овде је добијамо много, нагласио је Миловић.

У Смедеревској Паланци живи око 240 војних пензионера. У децембру је на систематском прегледу било њих тридесет, у јануару нешто мање, јер су временски услови били тежи, а у наредном периоду се очекује већи број пацијената јер за акцију бесплатних прегледа влада велико интересовање.

ПИСМА

Војномедицинска академија у светлу реформе војног здравства

ПОТРЕБНИ РЕД, РАД И ДИСЦИПЛИНА

Недавна посета министра одбране Зорана Ђорђевића Војномедицинској академији (ВМА) и критички тонови упучени на рад појединих служби ове реномиране војномедицинске установе, здушно су, с разлогом, поздрављени од великог броја војних пензионера. Навикли на предуга чекања заказиваних специјалистичких прегледа, суочавани са недостатком преписаних лекова и у доста случајева са нељубазним особљем шалтерских службеника на кабинетима, очекивали су, ако не брзе, бар постепене помаке у разрешењу наведених недостатака. С правом су очекивали да ће преко и савети које је министар упutio надлежним људима у ВМА уродити плодом, односно лишити их вишегодишњих неугодности с којима су се суочавали на кабинетским шалтерима велелепног војномедицинског здања. Почетни резултати посете министра Ђорђевића, међутим, иако је прерано за било какву генералну оцену, не делују охрабрујуће.

Мада су војни пензионери свесни да се превазилажење бројних проблема и пропуста, насталих добрим делом из материјалних разлога и тешкоћа у области технолошких и кадровских решења, не могу превазићи преко ноћи, с правом очекују да као пацијенти буду уважавани. Јер, иако је, објективно, немогуће преко ноћи решити наведене нагомилане проблеме, никако се не могу опростити они које је, после посете министра, прокоментарисао и в.д. начелника ВМА пуковник Вукосављевић који посебно указује на значај „реда, рада и дисциплине“. А управо се с тим проблемима, радом, редом и дисциплином дакле, суочавао недавно аутор ових редова. Конкретно, и поред тродневних покушаја да успостави телефонски контакт са једним специјалистичким кабинетом, безуспешни су били покушаји да се шалтерска служба тог кабинета удостоји да, готово током читавог радног времена, подигне слушалицу фиксног или локалног телефона и саслуша поруку пацијента који, због болести, не може да дође у заказано време на контролни преглед. Нису уродили плодом ни покушаји љубазних централисткиња, да успоставе везу, с обзиром на то да се нико из кабинета није одазивао.

Следећи потез да се веза преко и-мејла ВМА успостави путем одреднице „Питајте ВМА“, остао је, такође, без икаквих резултата. Два дана, један за другим, упућиване су преко наведене одреднице молбе за одговор из специјалистичког кабинета. Нажалост, и поред снимљеног одговора: „Порука је успешно послата. Ускоро ћемо вас контактирати“, до обећаног контакта никако није дошло. Из наведеног се неминовно изводи закључак да је контакт са специјалистичким кабинетима могућ само посредним путем, то јест лицем у лице пацијената и шалтерских службеника. Никога у неким специјалистичким кабинетима, изгледа, није брига што је то за пацијенте из многих делова Београда, као и других места, практично немогућа мисија када се имају у виду владајући временски услови. Временски војни пензионери, имајући све то у виду, очекују да одговорни људи у ВМА предузму одговарајуће мере и отклоне наведене нелогичности, односно што пре разреше поступке и начине рада који утичу на квалитет пружања здравствених услуга најстаријој популацији војних осигураника.

Р. Р.

Скупштина Ветерана војнообавештајне службе

УДРУЖЕЊЕ ДОБРИХ НАМЕРА

У Свечаној сали Дома ВС 21. фебруара одржана је четврта редовна седница годишње Скупштине удружења Ветерани војнообавештајне службе Србије, којој су присуствовали и в. д. директора Војнообавештајне агенције Зоран Стојковић, председник Клуба генерала и адмирала Србије генерал-потпуковник Миломир Миладиновић, председник Извршног одбора Клуба генерала и адмирала Србије генерал-мајор у пензији Лука Кастратовић, представник СУБНОР-а генерал-потпуковник у пензији Миодраг Панић, представници Удружења Пријатељи 72. специјалне, Удружења ветерана 63. падобранске бригаде, представници Министарства одбране и Војнобезбедносне агенције и других институција и удружења.

Скупом је председавао радно председништвом са замеником председника Скупштине Удружења генерал-пуковником у пензији Бранком Кргом на челу. После интонирања државне химне, председавајући је позвао присутне да минутом ћутања одају пошту преминулим колегама у протеклих годину дана: Радовану Бокуну, Бориславу Черовићу, Бранку Карпици, Андрији Николићу и Софронију Јеремићу.

На почетку радног дела прочитано је писмо председника Скупштине Удружења генерал-потпуковника Ђорђа Миражића, који из здравствених разлога није могао да учествује у раду. Окупљене чланове ветерана војнообавештајне службе поздравили су председник Клуба генерала и адмирала Србије Миломир Миладиновић и в. д. директора Војнообавештајне агенције Зоран Стојковић.

Извештај о раду Удружења поднео је председник Управног одбора Ветерана војнообавештајне службе генерал-мајор у пензији Радован Шкорић. Од 16 планираних задатака Удружење је реализовало 13, чему се могу придодати и два ванредна задатка. Ветерани војнообавештајне службе учествовали су на неколико научних скупова, округлих столова и стручним панелима, којима су дали осведочени допринос. Неколико чланова Удружења написало је запажене књиге, а Владимир Шепец, који је истраживао веома занимљиву тему, и то преточио у књигу, одржао је неколико предавања у војним школама, командама и јединицама ВЈ. Представници удружења учествовали су у многим манифестацијама којима су обележавани значајни историјски међаши везани за вековну борбу српског народа за слободу. На споменике из Првог светског и Другог светског рата, а и оне подигнуте у ратовима из деведесетих година минулог века положени су венци и одата пошта палим родољубима. С успехом се негују традиције ослободилачких ратова и војнообавештајне службе Србије.

Занимљиво је да ветерани војнообавештајне службе организују разгранате активности, а да немају одговарајуће просторије. У решавању тог насушног проблема за рад органа и секција помогли су им СУБНОР Србије, Клуб генерала и адмирала Србије и Медија центар „Одбрана“.

Сарадња са институцијама система одбране и сродним удружењима

Добри резултати и амбициозни планови ветерана ВОС-а

ма оцењена је веома повољно. Први пут су се представници ветерана срели у Београду са ветеранима војнообавештајних служби Руске федерације и Републике Бугарске и том приликом потписали споразум о сарадњи.

Удружење Ветерана ВОС Србије приступило је Удружењу војних пензионера Србије као колективни члан. У наредном периоду, како је закључено, оствариће се сарадња и са другим сродним удружењима у земљи и иностранству. Током минулих дванаест месеци примљено је 20 нових чланова, а са том праксом биће настављено и убудуће.

Како је у извештају речено, удружење Ветерани војнообавештајне службе Србије препознато је као корисна друштвена институција са респектабилним потенцијалима. Све више се говори о „удружењу добрих намера“. Наиме, реч је о високообразованим кадровима, који имају богато дипломатско искуство и располажу другим знањима, од којих посебно треба истаћи знање великог броја језика.

У извештајном периоду пружена је помоћ болесним колегама и њиховим породицама у пребројавању болести и решавању других проблема, што говори о чврстим међусобним везама из времена вршења веома одговорних функција.

У име Надзорног одбора извештај је поднео Стјепан Онимус који је оценио да се рад удружења и његових органа одвијао у складу са статутом, програмом и планом рада и да су финансијска средства од чланарине трошена наменски, у складу са одлукама и прописима.

Миодраг Капор је представио сајт удружења, на којем се налазе многи занимљиви садржаји од значаја за живот и рад ветерана војнообавештајне службе.

Предлог плана рада за наредних годину дана поднео је Аркадије Лалић. Извештаји и план рада једногласно су прихваћени.

Договорено је да се у наредном периоду иницирају стручни скупови, на којима би о актуелним темама излагали поједини чланови Удружења.

Генерал Бранко Крга позвао је чланове да у контактима са пријатељима и родбином, у складу са досадашњим искуством и знањима, правилно тумаче одређене догађаје и тако им помогну да се снају у вртлогу разноврсних војно-политичких догађања.

З. П.

Дружење војних пензионера

КАД ЗВЕЗДАРЦИ ЗАПЕВАЈУ

У Општинском одбору Звездара 22. децембра настављена је пријатна традиција. На иницијативу више чланова, у складу са Годишњим планом рада за 2016. годину, организовано је дружење у просторијама Општинског одбора УВПС Звездара, у улици Душана Радовића 9А. Интересовање за учешће је, као и увек, било велико, тако да се чак правила и листа „резерви“, јер су просторије ограниченог капацитета, па за све заинтересоване није било столица. Они који нису могли да присуствују, догађају, идуће године биће на челу листе.

Дружење је протекло у веома лепој и пријатној атмосфери, чему је допринело и присуство неколико дама, које су некако увек у мањини, а овога пута су се одазвале позиву, да споменемо само Миру и Јагоду. И ово

дружење није могло да протекне без сталног госта у оваквим приликама – хармоникаша и драгог пријатеља Веље.

Свима су, између осталог, сервиране пихтије на „звездарски начин“, како их је неко у шали назвао, за шта је и овога пута био заслужан главни „позадицац“ Бранислав Ковачевић.

Због пихтија, неко од присутних је ово дружење назвао „звездарска пихтијада“. Рекло би се да има доста истине у томе.

При крају дружења помало се запевало, а било је и присећања везана за прошла времена. На крају је постављено питање: „Када ћемо се поново окупити?“

Док је оваква атмосфера и другарство код Звездараца, сигурно врло брзо.

Марјан Матошевић

Месна организација УВПС Батајница други пут најбоља

КАО СЛОЖНА БРАЋА

Друге године за редом Месна организација УВПС Батајница проглашена је за најуспешнију у оквиру Општинског одбора УВПС Земун. Био је то добар повод да их посетимо у просторији где се окупљају барем једном седмично.

Месна организација УВПС Батајница проглашена је најбољом због тога што је на време и квалитетно решавала све постављене задатке. Предњачила је у многим акцијама и активностима. Посебно се истакла у омасовљењу чланства. Веома је тешко привући млађе пензионере. Земун се рачуна као пилотски град, а Батајница је насеље у којем живе многи пензионисани ваздухопловци. Ова организација је много помагала својим члановима. Рецимо, неко плаћа газдама стан 30.000 динара, а има само половину пара, одмах ће се колеге ангажовати и између себе сакупити 15.000 динара, како би

помогли другу. Та месна организација има информисање као мало која институција. Сваког месеца организују најмање једно заједничко дружење. За Дан ЈНА традиционално се окупљају војни пензионери заједно са породицама... Да им кажемо 10 сати навече да сутра до осам нешто ураде, будите сигурни да ће тако бити, каже Цветко Јокановић, председник Општинског одбора УВПС Земун.

Потпредседник ОпОд УВПС Земун Славко Дошеновић, коме је „база“ Батајница, наводи да се војни пензионери састају сваке среде. Разговарају о разним стварима. Развили су веома до-

Драгош Бадњар: пехар у трајном власништву је циљ батајничких војних пензионера

бру сарадњу са Месном заједницом, Месним одбором СУБНОР-а, са основним школама „Светислав Голубовић“, „Бранко Радичевић“, „Бошко Паковљевић Пинки“, Културно-уметничким друштвом Батајница, Клубом удружења пензионера, фирмом СПТР „Рог“ Батајница и другим институцијама.

Једна од значајних активности је негововање традиција ослободилачких ратова Србије. Чланови удружења стижу на све манифестације где се нашим јунацима одаје пошта.

Како нас је обавестио Трајче Матушев, секретар ОпОд УВПС Земун, батајнички пензионери су веома активни као пољопривредници. Тако Славко Дошеновић успешно обрађује поприлични комад земљишта. Гаји воће и поврће. Милан Гаврић се поноси воћњаком. Од шљива пече добру ракију. Радиша Нинков остварује добре резултате у продаји пољопривредних производа. Жељко Бурсаћ сваке године колегама војним пензионерима помаже машинама и то бесплатно. Он је косач на такмичењима у Бусијама, где на такмичењима вазда осваја од првог до петог места. Жељко је рођен у Личкој Калдрми, на тремеји Босне, Лике и Далмације. Када би требало бранити Космет, рекао нам је, истог часа би тамо отишао.

Просторија коју користе батајнички војни пензионери има само 16 квадрата, централно грејање и струју. Довели су и фиксни телефон. Кирију им плаћа ОпОд Земун. Када би имали тоалет, наводе, формирали би и шаховску секцију. Могуће је то урадити, али им недостаје новац. Ето прилике за људе добре воље који би могли да им помогну.

Ми смо часно и поштено током војне службе извршавали задатке. Овде разбјегамо учмалост и монотонију. Настојимо да сачу-

вамо достојанство војних пензионера. Имамо добру сарадњу са Скупштином станара зграде у којој имамо просторију. Прихватили смо све активности Месне заједнице везане за МЗ Батајница. Од обележавања ослобођења овог насеља, преко пробоја Сремског фронта до одавања почаста фрушкогорским партизанима и борцима из Првог светског рата. Не заборављамо ни пилота Миленка Павловића и Зорана Радосављевића који су погинули у агресији НАТО-а.

Прикупили смо велики број потписа за покренути народну иницијативу. Имамо 135 чланова. Батајница је прилично раштркана. Због тога често са људима комуницирамо путем телефона. Део наших колега пати од усамљености и депресије. Када се састанемо, присетимо се догодштина из времена ЈНА. Други пут смо освојили пехар који се уручује најбољој месној организацији. Радимо на томе да и идуће године будемо победници. У нашим активностима се понашамо као сложна браћа која кућу граде. Примењујемо принцип „Сви за једног један за све“, изјавио нам је Драгош Бадњар, председник Месне организације УВПС Батајница.

Да ће трка за пехар идуће године бити још неизвеснија, потврдио нам је Цветко Јокановић, наводећи да су две или три од осталих осам месних организација за петама Батајничанима.

Када смо посетили Месну организацију Батајница, у току је било дружење које је организовао Момир Котлаја. Било је одиста господски. Од домаће мучнице које је донео, преко печења и салата до доброг вина. Частито је јер је примио разлику за закинути део пензије. Следећи пут ће то неко други учинити.

До новог дружења.

З. П.

Радни састанак батајничких војних пензионера

ПОСЕТЕ БОЛЕСНИМ КОЛЕГАМА

У сали ресторана „Стара Буковица“ 25. јануара одржана је седница МО УВПС Батајница. Председник МО Драгош Бадњар поздравио је присутне, међу којима и потпредседника ОпОд УВПС Земун Славка Дошеновића, секретара ОпОд Земун Трајчета Митушева и председника Месне заједнице Батајница Николу Арнаута. Он је уручио захвалницу ОпОд Земун власнику ресторана Николи Кнежевићу.

На дневном реду састанка била је организација посете тешко болесним члановима и пружање помоћи колегама. Било је речи и о начину ажурирања списка чланова Удружења.

Председник Месне заједнице Батајница Никола Арнаут, обавестио је присутне чланове о напорима општине Батајница за изградњу дела центра града, проширење улица, и о комплетном решавању канализационог система.

Т. М.

Започињали су немирни дани цепања Југославије, једностраним одлукама руководстава у Словенији и Хрватској. Хрватски сабор је, 22. децембра 1990. године, усвојио нови Устав, који је Хрватску прогласио: „националном државом хрватског народа и оних народа и мањина који су њени држављани – Срба, Муслимана, Словака, Чеха, Словенаца, Мађара, Жидова и других“. До тада равноправни са Хрватима, Срби су сврстани међу националне мањине. Такву уставну одлуку Срби нису могли ни хтели да прихвате.

У наредним данима доносиће се пресудне одлуке, некад и такве које одлучују о животу и смрти.

Радостан што је и он дорастао да окорами пушку, стане у војнички строј и научи војне вештине и радње које ће му требати у одбрани земље, Стојадин је ушао у касарнски круг, не размишљајући пуно шта ће га на путу стицања знања и вештине снаћи. Њему је било важно да часно и поштено одслужи војни рок, стекне знање возача оклопног борбеног возила и врати се кући; мајци, селу, друговима... Да започне нови живот, ожени се и стекне породицу.

О политичкој ситуацији у земљи Стојадин није много размишљао, нити је, пак, у то био довољно упућен, његово је било да слуша старешине, учи, и да извршава све војничке обавезе. Први војнички дани, као и другима, и њему су били прилично тешки. Мада је знао да се снађе у готово свакој ситуацији ипак, промена је била велика, а обавезе прилично тешке, а свакодневне!

У писмо које је упутио Мићи и Весни (брата и сестри од тетке) то сâм и каже:

„Устајемо у пола шест, а лежемо у 10 навече. Цели дан су обавезе. Није лоше, али је боље код куће. Бања Лука је леп град, али не можемо да излазимо све до – заклетве. Дођите на заклетву, 12. јануара 1991. године.“

Весна, како је у школи?

– Отишли смо на заклетву у Бања Луку – прича мајка Аница. – Он у строју, а мене подилази нека језа, не могу да га се нагледам. А он нам из строја даје знак да будемо мирни, увек је водио рачуна о реду. Када се та свечаност завршила, кренемо у град. Нас шесторо. И хоћемо у прву кафану, да нешто попијемо. Кад Цоле каже: „Не, ту не може“. Ми хоћемо у следећу, а он поново: „Не може ни ту, забрањено нам је“. Одемо у трећу – ту може! И таман седосмо, кад према нашем столу иде човек у цивилу и право према мом Цолету. Он устаје, поздравља га, овај га нешто пита, тражи да му Цоле запали цигарету. Он води упалач из џепа, припаљује и ставља у џеп. Сазнала сам да је почео да пуши, али преда мном никада није запалио цигарету. После нам каже: „То је старешина који је задужен да нас контролише. И у граду морамо да се придржавамо војничког реда и дисциплине“ – објашњавао нам је мој Цоле.

– При повратку у касарну, ја нудим да понесе неколико кеса с колачима и другим понудама. Али он одбија и каже: „Мама, ја не смем да носим никакве кесе, посебно не у касарну“. Узе неколико колача и стави их у џеп, каже: „Довољно је то. Имамо ми у касарни добру храну.“ И изгуби се у касарнском кругу – с болом се сећа мајка Аница.

Сећања навиру и као бујица јуре са усана мајке:

– После заклетве дошла сам кући пома-

Војник Стојадин Мирковић

Ујак Радисав и мајка Аница са Стојадиновим одличјима

Веран отаџбини и војничкој заклетви

ДОСТОЈАН ВЕЛИКИХ ЈУНАКА

Младић Стојадин Мирковић отишао је на одслужење војног рока 28. децембра 1990. године, у Бања Луку. Цело село је Стојадина Мирковића испратило у ЈНА. Сви су му пожелели све најбоље, много среће. А она ће му заиста и требати.

ПИШЕ: Новица ПЕШИЋ, мајор у пензији

ло забринута. Нисам разумела политичку ситуацију, али ме је уплашило то што се не сме у сваку кафану улазити. Осећала сам да се нешто велико и тешко свима нама спрема.

Аница је мајчинском љубављу бринула о свом сину, посебно када је сазнала да се припрема скоро отцепљење Словеније и Хрватске од осталог дела Југославије. У школи, где је повременим одлазила, чула је „да је откривен ланац илегалног увоза оружја у Хрватску из Мађарске и Италије. Да је досад увезено више ракетних система, тенкова, хеликоптера, пешадијског наоружања, па чак и авиона у укупној вредности близу двеста милиона долара“.

Ослободили су Аницу Стојадинове речи, при повратку са свечане обавезе: „Мама, не брини, ја сам одличан и остаћу у Бања Луци, нећу ићи тамо где се нешто спрема...“

Иако је навикао на хладноћу, а њу и бо-

ље подноси него топлоту, ипак, она ствара веће тешкоће у војној обуци. Посебно снег, који у том крају зна доста да напада и да се дуго задржи. Стојадин све то добро издржава јер жели да потпуно савлада војну обуку и управљање оклопним борбеним возилом. То је био његов сан, изгледа, још од детињства. То га је одушевљавало, па у једном писму Весни и Мићи (ни у једном писму није желео да их одваја, увек им је заједно писао) и каже:

„Ја сам добро, није лоше. Почели смо да се возимо. Ја возим оклопно возило, слично тенку. Обратите пажњу на то возило, кад будете долазили у касарну, са десне стране стоји, видећете шта је машина!“

Види се да га преокупирају обавезе, јер жели да што више научи, па то препоручује и поменутиим рођацима:

„Весна, како је у школи; само учи и не бој се.“

Мама, како је с послом?

Своју мајку Аницу, брата Добривоја, родбину и родно село Горње Лесковице Стојадин носи у срцу; далеко је од њих, али у мислима је увек са њима. Мајци се јавља 12.2.1991. године, писмом:

„Здраво Мама!

Ја сам добро, како сте ви, како су баба, деда, ујак, како је у комшилuku? Има ли каквих проблема. За мене немој да мислите, добро је овде, кад изађеш у град, народ је добар, прима те као да си из Бања Луке. Немој да се секираш за мене, полако, проћи ће и ова година. Ако сте у могућности пошаљите ми неки пакет, не мора да буде нешто нарочито: мало сувог меса и неке колаче. Какво је време тамо, како се сналазиш с послом? Долази ли Добривоје у село? Да ли прича када ће да се жени? Али, полако — има времена, ожениће се, немој да мислиш на то...

Овде пада снег, а ми на обуци... у оном возилу што сам ти показао, кад сте били овде. Топло је унутра, живот је! Сад сам се вратио са вожње, па пожурим да ти се одмах јавим, да се не би наљутила. Можда дођем на одсуство негде за Ђурђевдан, а можда и на наградно? Проћи ће то брзо.“

Ово је за Доцу (брата Добривоја)

„Пиши ми буразеру, знаш како је бити војник. Ако имаш, пошаљи мало сиће, сад ми је потребно док сам овде. Кад одем у прекоманду мислим да ће бити боље. Кад је лоша храна ја купујем у кантини. Пиши. Војна пошта 9855/15, 78002 Бања Лука.“

Војнички дани Стојади́на Мирковића теку успешно; он напрегнуто учи и вежба, али увек мисли на своју мајку и брата, па им се седам дана после недавног писма поново јавља да их обрадује да је завршио обуку за возача оклопног возила и да му предстоји још полагање и испит из одржавања борбених возила:

„Здраво Мама!

Како си ти, како је ујак Радисав и Никола и Нада, поздравим их јер сад немам довољно времена да пишем сваком, а и скупо је све. У кантини најгоре, све скупље него у граду.

Добро је, вожњу за возача оклопног возила сам завршио, још полагање и испит из одржавања борбених возила. Пиши што пре! Поздравим бабу и деду и све комшије. Пошаљи пакет, ако ниси послала.

Ја сам добро, пишите како сте ви. Имам само још 15 дана овде, а затим, идем у прекоманду. Сад имам испите из вожње и одржавања, полажем за возача борбеног возила, а после са овом дозволом могу да возим све грађевинске машине. Немојте да се секирате за мене, надам се да ће ми бити боље у прекоманди...“

Прошло је и тих петнаест дана Стојади́новог војниковања у Бања Луци, положио је одличним успехом обуку за возача оклопног борбеног возила. Припремао се за прекоманду, није му се посрећило да — као најбољи — остане у Центру, да обучава нове војнике, јер су, у узаврелој војно-политичкој ситуацији која се у Југославији све више компликовала, најбољи морали да иду на најодговорнија и најтежа места, тамо где ће њихово знање и умеће доћи до пуног израза. Пре одласка у прекоманду још једном се јавио мајци писмом из Бања Луке са садржином која ју је изненадила.

— У мају 1991. године добила сам писмо од мог Цолета некако другачије садржине од претходних у којима се видело да је за-

довољан, а и поруке су му пре биле младалачке и веселе. Видело се да га нешто мучи, али то не може да каже. На крају, као узгред, напомиње: „...ако избије рат у Хрватској, моја јединица ће бити прва на удару...“ — истиче мајка Аника.

Ређали су се немили догађаји у Хрватској

Стојадин је мајку благо упозорио на почетак немих догађаја, али није хтео, или није знао да јој каже и следеће: „Да је само у периоду 1991. године у Хрватској и Словенији забележено 459 физичких напада на припаднике ЈНА, од тога преко 200 у Хрватској. При томе је убијен један војник. Такође је регистровано 49 случајева каменовања војних објеката, возила и старешина. У току 1991. године, припадници полиције и Збора народне гарде у Хрватској су, у 268 случајева, грубо насртали на старешине ЈНА и чланове њихових породица. Том приликом је у 107 случајева, без икаквог основа, приведено у полицијске станице и легитимисано 151. војно лице. Одузето је од легитимисаних старешина 47 пиштоља, извршено безброј насилних упада у њихове станове, пљачкана и отимана вредна опрема, предмети, итд.“

Било је то последње писмо мајци из Бања Луке.

Одредиште његовог даљег војниковања било је Бјеловар, војна пошта 4848/16. Одатле ће убрзо кренути у војно складиште „Барутана“ у селу Беденику, двадесетак километара удаљено од града. Складиште борбене технике и муниције за које су хрватски бојовници били посебно заинтересовани, јер би освајање за њих значило велики ратни плен, којим могу да наставе даља борбена дејства у одвајању од Југославије.

Долазили су тешки дани за Стојади́на и све војнике и старешине у Бјеловару и Беденику. Време одлуке се ближило.

На положајима војници распоређени по ранијем договору с потпоручником Стојаном Поповићем напрегнуто осматрају и повремено отварају ватру бранећи се од напада. Очекују сигналну ракету коју би, по договору, требало да испали мајор Милан Тепић, и да крену у одлучујући пробој.

Даље у транспортеру, нишанџија Мирковић напрегнуто осматра и дејствује, чека договорени знак да борбеним возилом крене у пробој обруча.

Испред капије бојовници ликују:

— Предајте се, гарантујемо вам живот, без обзира што сте агресори! Ево, видите, имамо и ваше наоружање!

Милан кроз импровизовану пушкарницу препознаје нападаче који безглаво желе упад и заузеће складишта. Препознаје и наоружање које су однекуд запленили. Кроз главу му лете мисли: зашто наши оружје нису онеспособили, а можда су га они успијели поправити, али откуд им делови?

Одлучујући сукоб виси у ваздуху, сваког тренутка ратни пакао треба да започне. То се и догађа: хрватски нападачи безглаво покушавају да уђу у објекат, мајор Тепић у главном складишту чека погодан тренутак, у рововима потпоручник Стојан Поповић са својим војницима пуном снагом брани имовину. Мирковић из транспортера пуца и непрекидно шета да би учинак био што бољи.

Развија се упорна борба. Малобројни војници успешно одбијају нападе многобројних нападача.

Нису поклекли ни мајор ни његов војник

Међу нападачима наста пометња, очигледно се нису надали тако снажној одбрани с намером за пробој из окружења. Повлаче се на пристojно одстојање али и даље сипају јаку ватру, избегавајући објекте где су минско-експлозивна средства и муниција.

Наставља се права рововска борба, малобројни војници добро распоређени на положајима узвраћају свом снагом. Милан спази свог бившег колегу Вуглеца, кога са двојицом нападача Мирковић покоси рафалом из транспортера.

Из огромног звучника одјекнуо је глас упозорења:

— Дајемо ти само још сат времена да размислиш!

Заповедник нападача, изнервиран упорном одбраном објекта, овога пута није персирао мајору Тепићу.

Сви у складишту знају да је ово затишје пред буру, главно тек долази. Бојовници ће ударити с леђа.

Мајор Тепић зна шта му је чинити. Жели да спаси војнике а да складиште не препусти нападачу. Он је у главном магацину, војници су на положајима околу, немају визуелни контакт али свако зна свој задатак. Претходног дана мајор је тражио да, у моменту безизлаза, Стојадин Мирковић напусти транспортер и да иде напред, међу остале другове. Да сви одбаце оружје и склопе се на безбедна растојања, јер ће складиште бити уништено.

Војници не виде мајора Тепића и не чују његове команде али знају шта је крајњи циљ. Сви су јединствени у одлуци: не долази у обзир да одбаце оружје и предају се. Посебно је одлучан Стојадин Мирковић, нишанџија из борбеног транспортера који је мајору јуче рекао: то је једино наређење које нећу извршити. Мајор је мислио да се он шали, па Стојадин је тек почео да живи. Тек му је деветнаеста.

Војник Стојадин своју одлуку није желео да мења, он је ову борбу схватио као одлучујућу, борбу за Отаџбину, за опстанак својих најближих: мајке, брата, ујака и свих младића из свог краја; за тако велике улоге није жалио да положи и свој живот. У тренутку се сетио свих оних храбрих ратника са Цера и Колубаре, о којима је слушао из приче својих старијих, о којима је учио из историјске читанке. Помислио је: сада је на њега ред да покаже да је достојан свих тих јунака, којима је одбрана земље била света дужност...

У том тренутку, прва „зоља“ долете однекуд и погоди транспортер у коме се налазио војник Македонац. Погодак је био у делу мотора па је војник од силе удара неповређен излетео на отворена задња врата, опален и умазан, али жив. Сурвао се у ископани ров. Минут касније зачу се фијук нове „зоље“ и зари се у транспортер из кога је дејствовао Стојадин Мирковић. Погодак је био прецизан, право у нишанџију. Ватра из транспортера нагло престаде. Стојадин Мирковић се више није чуо.

Грмнула је страховита експлозија!

Синула је светлост као у по бела дана.

Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Здравствени
проблеми
у хладним данима

ЗИМА И КРВНИ ПРИТИСАК

На сувоумразици се крвни судови
скупљају и тада скаче притисак

Зима је доба године испуњено многобројним проблемима и неочекиваним ризицима. Ниске температуре и те како утичу на одвијање живота, на здравље људи и укупне прилике. Ледени дани повишавају крвни притисак, а велика опасност по људе вреба због могућег смрзавања.

При изласку на атмосферске услове треба од ниских температура
заштити све делове тела

У јануарском налету снажног таласа хладноће у Србији, како је наведено у средствима јавног информисања, смрзнуло се седам особа. Сви они старији су од 60 година. Ширум Европе догодило знатно више оваквих случајева.

Неретко повишени крвни притисак први проблем задаје срцу, а са поодмаклим годинама се ризик повећава. У свакој новој деценији живота, крвни притисак се повећава за десетак милиметара живиног стуба. То повећање везано је и за сужавање крвних судова. Они се с годинама услед ригидности не прилагођавају појачаном срчаном раду, већ и даље доводе до пораста притиска и повећаног срчаног рада.

У факторе који регулишу крвни притисак, а који се при ниским температурама

Смрзнута делова тела су хладни,
врло тврди, бледи и скоро
неосетљиви

Код смрзавања особи изложеној ниској
температури не треба дозволити
да заспи

погоршавају, убрајају се волумен (количина) крви, вискозитет (густоћа) крви, еластичитет зидова крвних судова, периферни отпор који пружају пре свега артериоле. Сматра се да сужавање артериола (мањих артерија) по читавом телу (што се дешава у хладним данима) приморава срце да јаче пумпа како би крв стигла до свих органа и ткива. Када срце јачом снагом убацује крв у аорту, крвни притисак се подиже. Због тога за све особе са повишеним крвним притиском хладни дани значе и повећано оптерећење за њихово срце које већ ради у условима повишеног притиска.

Нека истраживања француских научника, објављена пре више година, указују да се са зимом двоструко повећава ризик настанка срчаног удара (инфаркта) у особа са повишеним крвним притиском. При излагању хладноћи долази до сужавања крвних судова, као и до повишења крвног притиска и већег оптерећења срца, које оно у датим условима не може да поднесе. У већ измењеним и суженим крвним судовима, услед година, долази и до промене конзистенције крви, тј. она се згушњава, па се повећава могућност заче-

плёња крвних судова.

Са хладноћом нема шале, већ са високом температуре прилагођавати одевне предмете.

Прва помоћ код смрзотина

Неки научници превентивно саветују да пре изласка из топле просторије, а у циљу аклиматизације, треба попити два, три гутљаја хладне воде. На хладном ваздуху не удисати дубоко јер може да се испровоцира асмастични напад. Саветује се и то да код температуре од минус пет Целзијусових степени и ниже, уста треба заштити маском, шалом, марамицом или голом руком, да би се спречио улазак хладног ваздуха у плућа који би активирао описани механизам до стварања инфаркта.

Смрзотине су оштећења појединих делова тела, најчешће на стопалима, шакама, ушима, носу, тј. на периферним деловима тела, где је најпре угрожена периферна циркулација крви. Смрзнути делови тела су хладни, врло тврди, бледи и скоро неосетљиви.

Код пружања прве помоћи унесрећенима смрзнуте делове тела не треба трљати снегом. Такву особу ваља унети га у топлу просторију и скинути му обућу.

Смрзнуте делове тела обавезно ставити у млаку, а затим додати топлу воду. Потребно је да се добро осуше и да се овлаш стави завој. И не треба губити време: што пре упутити ту особу у здравствену установу.

Шта доноси смрзавање организма

Смрзавањем се назива опште хлађење целог тела. Особа која је подвргнута том процесу прво осећа јаку језу и дрхтавицу, затим умор, равнодушност и поспаност. Жеља за сном је неодољива, па оне који су изложени смрзавању чак захвати сан у снегу или на хладној земљи. У сну се тело даље хлади, а дисање и рад срца постају све слабији.

Код спасавања, најважније је не дозволити ономе који се смрзава да заспи. Треба га увести у топлу просторију, скинути му смрзнуту одећу и добро га утоплити. Топли напаци му се дају кад дође свести. Ако је тој особи престало дисање, одмах применити вештачко дисање („уста на уста“). Унесрећени се не сме трљати снегом.

ПИШЕ:
Влада
РИСТИЋ

Новинарско присећање

ЖЕНА НА ДЕЖУРСТВУ

Мало ко од нас (тако бар мислим, иако знам да то није неписано правило) није, или макар није, покушао да превари своју супругу. Ту жељу, или покушај, лаички објашњавам неком врстом „инерције“ из момачких дана младог човека још несвиклог на брак, а можда добрим делом и жељом да „новопечени супруг“, док још није дубље загазио у брачне воде, провери да ли га способност да осваја женска срца није напустила убрзо након венчања.

Реч је, дакако, о брачном неверству за које можемо да кажемо да је старо колико и сама институција брака. Психолози и други учени људи ће на њега другачије гледати и различито га тумачити, са оног или овог аспекта, а што се нас, да тако кажемо, „обичних“ људи тиче, све се, на крају, своди на краће или дуже, чешће или ређе, „брачне излете“ које ће, верујем, човека пратити док је брак (као институција) онакав какав је данас на већем делу земаљске кугле.

И да не дужим: о појму брачног неверства можда не бих много размишљао да се недавно не присетим прилично необичног догађаја везаног за једно од бројних дежурстава у НИУ „Народна армија“ у чијем је саставу била и редакција истоименог недељника у коме сам започео и окончао професионалну новинарску каријеру.

Елем, тог поподнева док сам за време дежурства прелиставао разне новине и часописе, на столу поред којег сам седео дубоко заваљен у фотељу, наједном зазвони телефон. Подигох се лежерно и с друге стране жице чух умиљати женски глас: „Драги, ја сам...“ Помало изненађен, па и збуњен, оћутах неколико тренутака.

„Шта је, Иване (име измишљено), је си ли мало задремао?“...

„Нисам, госпођо, задремао, него оћутах мало због тога што помислих да сте погрешили приликом бирања телефонског броја. Овде нема никаквог Ивана. Ту сам само ја, Влада Ристић, дежурни официр...“

„Како то? Зар није мој муж дежурни, ако је то Редакција „Народне армије“?“

„Није“ - рекох.

„Јеп' то „Народна армија“? - поново упита моја изненадна саговорница, представивши се

пуним именом и презименом, тако да ја тек тада схватих да разговарам са супругом једног нашег тек пристиглог новинара којег за кратко време нисам могао довољно да упознам, али сам се врло брзо спријарељио јер је и он почео да ради у Војном сектору листа у коме сам већ накупио неколико година новинарског стажа, а чији је уредник био већ увелико искусан војни новинар потпуковник (касније пуковник) Илија Томожић.

„Не знам шта да вам, драга госпођо, кажем“ - наставих телефонски разговор и даље прилично збуњен, без обзира на то што сам већ почео да схватам зашто је мој колега своје одсуствовање од куће хтео да „оправда“ редакцијским дежурством.

„Ништа ми не можете рећи сем то да га, можда, нисте тренутно заменили“...

Поново оћутах, не знајући шта да одговорим. Не знам колико дуго нисам ништа проговорио, али касније схватих да је моје ћутање било један од узрока да моја изненадна саговорница у нешто посумња.

„Добро“ - рече она и уз леп поздрав спусти слушалицу.

Мој помоћник, Жика Јанковић, фоторепортер, дремуцао је у другој просторији док сам ја водио необичан разговор.

„Ко је то био?“ - упита ме нешто касније. Рекох му, а он ће: „Зар се Иван није сетио да нас позове и да нам саопшти своју намеру, можда бисмо могли некако да му помогнемо?“...

„Како?“

„Тако што бисмо рекли супруги да га је изненадно позвао главни уредник и хитно га послао на некакав новинарски задатак, тим пре што је (лажни Иван) био и добар фоторепортер.“

„Тешко“ - рекох Жики. „Супруга ће га, сигуран сам, поново звати.“

Бејаш у праву: није више телефонирао, него се спремила и упутила ка згради „Галеб“ у којој се у то време налазила Редакција „Народне армије“.

Већ се увелико смркавало када се зачу звоно на улазним вратима.

„Погледај ко је, па ако је неко од чланова наше установе, пусти га да уђе“ - рекох свом помоћнику.

Неколико тренутака касније видех како Жика, пењући се уз степенице, младој и лепо обу-

ћеној дами показује пут до собе дежурног официра. Отворих врата, не чекајући да она куцне и да се прва ухвати за кваку.

„Ето мене, друже капетане!“ - обрати ми се, пружајући ми руку. Није крила, а вероватно није ни хтела да сакрије, помало „кисели“ смешак на уснама.

Понудисмо јој да седне, што она и прихвати.

„Са вама ћу остати све док мој супруг не дође!“

„Лепо је“ - што ове суморне сате дежурства желите да поделите са нама, али сам сигуран да Ваш супруг неће доћи овде“ - рекох јој и почех да је убеђујем како се са њим пре дежурства нисмо чули, а понајмање договорили да му пружи-мо некакав алиби ако га супруга позове.

Није нам поверовала. Остала је са нама непуну два сата. За то време смо причали о свему и свачему, понајвише о деци, јер смо били млади родитељи. Нашег колегу, њеног супруга, нисмо ни једном поменули. У почетку је била сигурна да ће се после извесног времена појавити, али се то није десило.

Схвативши да смо причу о његовом изненадно добијеном новинарском задатку измислили, госпођа Лела (име измишљено) нагло устаде и рече: „Драго ми је што сам и ја мало дежурала уместо мог супруга и сита се напричала са вама двојицом. Сложићете се да је време да кренем кући“...

„Свакако!“ - рекосмо готово у исти глас! и испратисмо је до излаза из зграде.

О томе шта се те вечери бивало у Ивановој кући, Жика и ја смо могли само да претпостављамо. Зато смо сутрадан нашег колегу помало нестрпљиво дочекали да се појави на радном месту.

„Сада и ја видим да није требало да се „вадим“ на дежурство“ - рекао нам је, прилично опуштено и помало шеретски, пре него што је притиснуо црвено дугме лифта који га је подигао на трећи спрат, на коме се налазила његова канцеларија.

А ја бих да свему додама само ово: у ери мобилних телефона, кроз коју данас пролази-мо, оваква прича не би могла да буде испричана.

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Звонимир
Пешић

Година XV. Број 157. Фебруар 2017.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, мр Александар Симоновски,
мр Милан Шумоња, Будимир М. Попадић,
Душан Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ
Доброслав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица), Будимир М. Попадић
(Нови Сад), мр Александар Симоновски (Кру-
шевац), Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Дабетић Драган (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА Редакција

Лист излази месечно.

Тираж: 3.000 примерака

Телефон-факс:
011/322-8076

ШТАМПА Пан-пласт, Београд
Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарад-
њи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда,
ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ива-
нијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395;
Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00
часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београ-
да, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар
„Пејтон“, тел. 011/2446977 и
064/1427122; Клијенте прима понедељ-
ком, средом и четвртом: зими од 17.00
- 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**,
из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10,
тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијен-
те прима: четвртом од 18.00 - 19.00 ча-
сова;

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду,
Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од
11-15 часова и у Крагујевцу –
Ул.Светозара Марковића бр. 19,
средом од 15-18 часова.

За потребе војних пензионера ови адво-
кати обављаће следеће правне посло-
ве: даваће бесплатне правне савете и
пружаће све остале адвокатске услуге уз
накнаду по важећој адвокатској тарифи
умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана
Јаковљевић и Гордана Бучевац Сте-
фановић), односно 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић). Редослед адвоката
дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези са-
хране преко Удружења војних пензио-
нера Србије требало би да знате да
услуге могу користити чланови УВПС,
чланови њихових породица, као и сви
остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити
комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање терми-
на за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породи-
це преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се
добити у месним и општинским орга-
низацијама УВПС, или директно на тел.
011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-
423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Живимо између гласања и
гласина.*

*На страну настраности.
Опасније су склоности.*

*Кад маса проври, убаце се
мирођије.*

*Држимо се усправно.
Мање простора заузимамо.*

*Резултати су нам већ
познати, али овај
експеримент и даље траје.*

Зоран Р. Ковачевић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стома-
толошка ординација „Президент М“,
Звездара, Михаила Булгакова (бивша
Душана Петровића Шанета) 46, са ти-
мом искусних стручњака, војним пен-
зионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и стручно
мишљење,

Остале стоматолошке услуге (проте-
зе, пломбе, надоградње и друго), уз
значајне финансијске погодности –
плаћање на рате или са попустом, у за-
висности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информаци-
је: **011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**

ОБАВЕШТЕЊЕ ИНЖИЊЕРЦИМА

Традиционално дружење инжињера-
ца свих класа Подофицирске (Средње
војне) школе и Академије одржаће се у
ресторану хотела „Бристол“ у Београ-
ду на Дан инжињерије ЈНА 7. марта са
почетком у 12 часова.

Заинтересовани могу да се пријаве
Николи Николовском (011/3568-812),
Милош Чавић (011/2505-844), Станко
Божановић (011/8721-624), Стеван
Стојановић (015/346-364), Здравко Ар-
сенијевић (011/8721-778).

Организациони одбор